



ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี  
FACTORS AFFECTING BEING A LIVABLE CITY OF PANUSNIKOM MUNICIPALITY,  
CHON BURI PROVINCE

อารีย์พร เพ็ญเกตุ

มหาวิทยาลัยบูรพา

2560



4105723600

BUU-IThesis 59930032 Independent study / recv: 22072561 07:49:22 / seq: 159



59930032\_4105723600

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

อารีย์พร เพ็ญเกตุ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / recv: 22072561 07:49:22 / seq: 159

FACTORS AFFECTING BEING A LIVABLE CITY OF PANUSNIKOM MUNICIPALITY,  
CHON BURI PROVINCE

AREEPORN PENKET

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF  
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION  
IN PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT  
GRADUATE SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION  
BURAPHA UNIVERSITY

2017

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY




4105723800

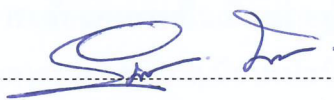
BUU iThesis 59930032 independent study / recv: 22072561 07:49:22 / seq: 159

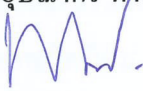
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน  
นิพนธ์ของ อารีย์พร เพ็ญเกตุ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา  
ได้


คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก  
(อาจารย์ ดร. กฤษณา นันทเพ็ชร)


คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

  
..... ประธาน  
(อาจารย์ ดร. อุษณากร ทวาระมย์)

  
..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

  
..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร. กฤษณา นันทเพ็ชร)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของ  
มหาวิทยาลัยบูรพา

  
..... คณบดีวิทยาลัยการ  
บริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อานนท์ วงษ์แก้ว)  
วันที่ ๑๑ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙

59930032: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; ปร.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)

คำสำคัญ: เมืองน่าอยู่, เทศบาลเมืองพนัสนิคม

อารีย์พร เพ็ญเกตุ: ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (FACTORS AFFECTING BEING A LIVABLE CITY OF PANUSNIKOM MUNICIPALITY, CHON BURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: กฤษฎา นันทเพ็ชร ปี พ.ศ. 2560

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple linear regression) ด้วยวิธี Stepwise method ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า การเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมยังยื่นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี และด้านคนมีสุข ส่วนด้านเมืองอยู่ดีอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำวิสัยทัศน์ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน การทำงานเป็นทีม มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในทิศทางทางบวก ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนไม่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 63.00 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.25

59930032: CONCENTRATION: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.  
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: LIVABLE CITIES, PANUSNIKOM MUNICIPALITY

AREEPORN PENKET: FACTORS AFFECTING BEING A LIVABLE CITY OF  
PANUSNIKOM MUNICIPALITY, CHON BURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE:  
KRISDA NANTAPETCH 2017

The purposes of this study were to examine a level of being a livable city of Panusnikom municipality in Chon Buri Province and to investigate factors affecting being the livable city of Panusnikom municipality. The subjects participating in this study were 261 community leaders and committees. The data were collected by using a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included mean, standard deviation, multiple linear regressions with a stepwise method at a significant level of .05.

The results of the study revealed that the level of being a livable city of Panusnikom municipality in Chon Buri Province was at a high level. Specifically, an environment aspect was rated by the subjects at the highest level, followed the aspects of being a good learning center for municipalities with good governance, happy citizens, and livable cities, respectively. Regarding the factors affecting being the livable city of Panusnikom municipality, it was found that the factors in relation to leaders' vision, adequate budget, public participation, networking, and team work positively affected being livable city of Panusnikom municipality, respectively. The aspect of clear policies and plans had no effect on being a livable city of Panusnikom municipality. Finally, these five variables were predictive of 63% of being a livable city of Panusnikom municipality with the prediction error at 0.25.

## กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. กฤษณา นันทเพ็ชร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ปรึกษาและคำแนะนำต่าง ๆ ของการวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบปากป่าวทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำในการแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้

ขอขอบพระคุณบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ตลอดจน ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชนที่อุทิศเวลาในการให้ข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายขอขอบพระคุณบิดา-มารดา และสมาชิกในครอบครัวที่เป็นกำลังใจสำคัญ คอยให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่องมาโดยตลอด ทำให้การวิจัยนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

อารีย์พร เพ็ญเกตุ



4105723800

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง .....	ฅ
สารบัญภาพ .....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย .....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	7
แนวคิดเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน .....	7
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี .....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
วิธีการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	38



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / revv: 22072561 07:49:22 / seq: 159



เครื่องมือในการวิจัย .....	39
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ .....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
บทที่ 4 ผลการวิจัย .....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	54
สรุปผลการวิจัย .....	54
อภิปรายผลการวิจัย .....	55
ข้อเสนอแนะ .....	62
บรรณานุกรม .....	64
ภาคผนวก .....	67
ประวัติย่อของผู้วิจัย .....	77



4105723800

## สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่เท่ากัน .....	39
ตารางที่ 2	ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม Cronbach's alpha .....	42
ตารางที่ 3	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมือง น่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายด้าน (n= 261) .....	46
ตารางที่ 4	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมือง น่าอยู่ ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านเมืองอยู่ดี จำแนกตามรายข้อ (n= 261) .....	47
ตารางที่ 5	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมือง น่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านคนมีสุขจำแนกตามรายข้อ (n= 261).....	48
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมือง น่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนจำแนกตาม รายข้อ (n= 261).....	49
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมือง น่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และ การบริหารจัดการที่ดี จำแนกตามรายข้อ (n= 261) .....	50
ตารางที่ 8	การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ของปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาล เมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยวิธี Stepwise method (n= 261) .....	52
ตารางที่ 9	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย .....	53



4105723800

BUU\_1Thesis 59930032 Independent study / revv: 22072561 07:49:22 / seq: 159

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบเครื่องมือการวิจัย .....	4
ภาพที่ 2 องค์ประกอบของเมื่อนำอยู่ .....	10



4105723800

BUU-IThesis 59930032 independent study / recv: 22072561 07:49:22 / seq: 159

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมอนามัยได้นำแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่มาจากองค์การอนามัยโลก ที่มีรากศัพท์ดั้งเดิมของแนวความคิดเมืองน่าอยู่ว่า “Healthy cities” หมายถึง เมืองสุขภาพ หรือเมืองสุขภาพดี ซึ่งมีความหมายที่กว้างขวาง ครอบคลุมถึงสุขภาพของคน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมไปถึงจิตวิญญาณที่แวดล้อมชีวิตต่าง ๆ ในบริบทของสถานที่ที่ขยายความด้วยคำว่า น่าอยู่ หนึ่งแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่นั้นเป็นที่ยอมรับ และเข้าใจกันดีว่าเป็นพัฒนาการอย่างต่อเนื่องของแนวคิดสาธารณสุขมูลฐาน (Primary health care) และยุทธศาสตร์สุขภาพดีถ้วนหน้า (Health for all) แต่ได้เน้นพื้นที่ชุมชนเมือง ซึ่งมีลักษณะความหนาแน่นของประชากร และลักษณะปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน เกี่ยวพันกันหลายด้าน โดยมุ่งเน้นประเด็นปัญหา ด้านความสลับซับซ้อนของสิ่งแวดล้อมในเมืองด้านต่าง ๆ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม หรืออื่น ๆ ทุกด้าน ในขณะที่เดียวกันแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่ เป็นพัฒนาการต่อเนื่องกับพัฒนาการด้านการส่งเสริมสุขภาพในระดับโลกในการกำหนดความหมายและยุทธวิธีของ “การส่งเสริมสุขภาพ” (สำนักที่ปรึกษา กรมอนามัย, ม.ป.ป.) จะเห็นได้ว่าแนวคิดเมืองน่าอยู่นี้ได้มุ่งให้เกิดการนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ ความน่าอยู่ทั้งด้านกายภาพและสังคมที่ดีเข้มแข็ง รวมถึงคนมีคุณภาพชีวิตดี มีความสุข การมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง มีการสืบทอด และพัฒนาต่อยอด การมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง มีความสมดุลสามารถเชื่อมโยงระหว่างชนบท เมือง และพื้นที่ภายนอก การมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนาเมืองให้น่าอยู่ในอนาคตยังต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการตั้งรับกับภัยธรรมชาติ ซึ่งได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเมือง (มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2558)

การพัฒนาเมืองน่าอยู่-ชุมชนน่าอยู่ในประเทศไทยเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2537 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ภายใต้มุมมองด้านสาธารณสุข โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลกให้ดำเนินโครงการเมืองน่าอยู่ใน 5 เมืองนำร่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา พะเยา ยะลา และพนัสนิคม โดยมุ่งให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บริหารสูงสุดในการราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายการพัฒนา



4105723800

ร่วมกับชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งแต่ละเมืองก็จะมีวิธีการปฏิบัติต่างกันไป บ้างก็ใช้ความเข้มแข็งของชุมชนจากฐานรากขึ้นมาก่อน และเมื่อมั่นคงก็จะสามารถพัฒนาเมืองของตนให้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546) ในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2555-2559 โดยได้บรรจุแนวคิดเรื่อง “เมืองน่าอยู่” ไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่ และประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าประสงค์หลักคือ ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข พื้นระดับความยากจนอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจฐานรากได้รับการพัฒนาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น และเมืองมีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่ได้พยายามส่งเสริมการนำแนวคิดเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนลงสู่การปฏิบัติจริงในระดับท้องถิ่น เช่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พัฒนากระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมตามแนวทางของแผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Agenda 21) คือ การสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่คำนึงถึง 3 องค์ประกอบหลักคือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป รวมถึงผลักดันให้มีการขับเคลื่อนตามแผนที่วางไว้ การถอดบทเรียนการประเมินผลเพื่อปรับปรุง และยกระดับสู่การเป็นต้นแบบซึ่งหนึ่งในโครงการที่สอดคล้อง ต่อเนื่อง และเป็นที่มาของ “โครงการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน” ที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการร่วมกับสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มต้นจากการพัฒนากรอบแนวคิดและตัวชี้วัดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555)

จากการเข้าร่วมโครงการเทศบาลเมืองน่าอยู่ เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้ถูกจัดอันดับให้เป็นเมืองน่าอยู่อันดับ 1 ได้คะแนนในมิติเมืองธรรมาภิบาลสูงที่สุด สำหรับพนัสนิคมมีจุดเด่นในการเป็นเมืองที่มีหลักธรรมาภิบาล ชุมชนเข้มแข็ง และเป็นเมืองสะอาด นอกจากนี้ยังมีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยเป็นเมืองโบราณซึ่งเคยรุ่งเรืองเมื่อสมัยประมาณ 1,000 ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นยุคสมัยอาณาจักรสุวรรณภูมิ มีโบราณสถาน และ โบราณวัตถุที่สำคัญ เช่น พระพุทธรูปศิลาสมัยทวารวดี (พระพนัสนิคม) พระพุทธรูปปางมารวิชัย โบราณสถานเมืองพระรถ (พระรถเมรี) แหล่งโบราณคดีที่ฝั่งศพโบราณบ้านเหนือ เป็นต้น มีหัตถกรรมที่สร้างรายได้และชื่อเสียงให้กับชาวพนัสนิคมเป็นอย่างมากคือ “การจักสาน” (สักรินทร์ นิยมศิลป์, 2554)

ซึ่งจากการกล่าวมาข้างต้นเป็นเหตุทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้รับรางวัลเมืองน่าอยู่อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการดำเนินงาน และเป็นแนวทางการพัฒนาการให้เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองน่าอยู่ดียิ่งขึ้นไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

### สมมติฐานของการวิจัย

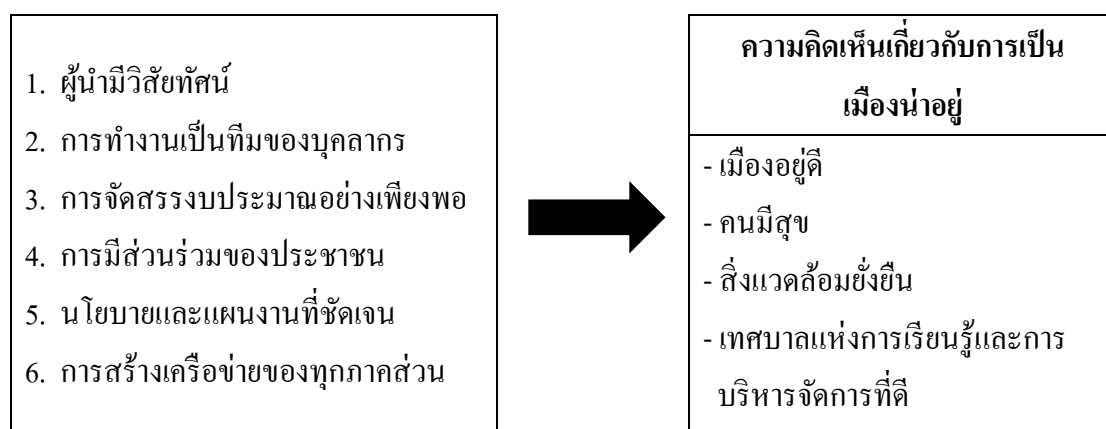
1. ปัจจัยผู้นำวิสัยทัศน์มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. ปัจจัยการทำงานเป็นทีมมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. ปัจจัยการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
5. ปัจจัยนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
6. ปัจจัยการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วนมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี



4105723800

## กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการเป็นเมืองนำอยู่ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดโดยประยุกต์จาก สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) เพื่อนำมากำหนดเป็นตัวแปรต้นมี 6 ปัจจัย คือ 1) ผู้นำมีวิสัยทัศน์ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ 4) การมีส่วนร่วม ของประชาชน 5) นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน 6) การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน และได้ กำหนดตัวแปรตามจากตัวชี้วัดเมืองนำอยู่ของกลุ่มการประเมินเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืนประจำปี 2559 มี 4 ด้าน คือ 1) เมืองอยู่ดี 2) คนมีความสุข 3) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 4) เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการ บริหารจัดการที่ดี (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2559)



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบเครื่องมือการวิจัย

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. ได้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนเมืองนำอยู่ให้มีประสิทธิภาพ

## ขอบเขตของการวิจัย

### ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเป็นเมืองน่าอยู่ ได้แก่ ผู้นำมีวิสัยทัศน์การทำงานเป็นทีม การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน และการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ ได้แก่ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี

### ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 755 คน (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2560) และจากการคำนวณตามสูตรของยามานะ (Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 261 คน

### ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

### ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2561

## นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ หมายถึง ความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน เกี่ยวกับเทศบาลเมืองพนัสนิคม ต่อการเป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ประชาชนคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสะดวกสบายปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้คนที่อยู่ในเมืองมีความสุข ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน และเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี

เมืองอยู่ดี หมายถึง เมืองที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม มีโครงสร้างพื้นฐานเพียงพอสำหรับคนทุกกลุ่ม มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ปลอดภัย และเศรษฐกิจมั่นคง



คนมีสุข หมายถึง คนมีสุขภาพดีได้รับการศึกษา สวัสดิการ การพิทักษ์สิทธิที่เหมาะสม และเท่าเทียม ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม ดำรงรักษาประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สิ่งแวดล้อมยั่งยืน หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติมีความสมบูรณ์ มีพื้นที่สีเขียวเพียงพอ ภูมิทัศน์สวยงาม ของเสียหรือมลพิษถูกจัดการอย่างเหมาะสม และประชาชนมีวิถีชีวิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม

เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี หมายถึง เทศบาลเมืองพณัสนิกมมี วิทยาลัยและแผนงานชัดเจน บุคลากรมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญ ระบบการทำงานได้รับการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการบริหารจัดการที่ดี และมีนวัตกรรมการพัฒนาเมือง

ผู้นำมีวิสัยทัศน์ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือสู่จุดหมาย ของการเป็นเมืองน่าอยู่ โดยมีการกำหนดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาเมืองที่ชัดเจน ในการดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน

การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของผู้บริหาร สมาชิกสภา บุคลากรใน เทศบาลเมืองพณัสนิกม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานสู่การเป็นเมือง น่าอยู่ของเทศบาลพณัสนิกมบรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันตั้งไว้

การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ หมายถึง งบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรร จากรัฐบาลในการนำมาดำเนินงานการจัดทำเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพณัสนิกมจนประสบ ผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็น บริหาร หรือร่วมการตัดสินใจในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมือง พณัสนิกม

นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนการ ดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกคนในองค์กร ได้รับทราบ และเกิดความเข้าใจตรงกันในการ ดำเนินงานเมืองน่าอยู่ส่งผลให้บรรลุผลสำเร็จในระยะเวลาที่กำหนด

การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน หมายถึง เป็นการเชื่อมโยงดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรอิสระ ภาคเอกชนและประชาชน ให้มีความคิดเห็นเหมือนกันในการขับเคลื่อน การพัฒนาเมืองสู่การเป็นเมืองน่าอยู่

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเมืองนำอยู่
  - 1.1 ความหมายของเมืองนำอยู่
  - 1.2 การพัฒนาสู่เมืองนำอยู่ในประเทศไทย
  - 1.3 องค์ประกอบของเมืองนำอยู่
  - 1.4 ลักษณะของเมืองนำอยู่
  - 1.5 แนวทางการดำเนินงาน
  - 1.6 กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดของเมืองนำอยู่
  - 1.7 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินโครงการเมืองนำอยู่
2. ข้อมูลทั่วไปของของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
  - 2.1 ประวัติความเป็นมา
  - 2.2 ลักษณะที่ตั้ง
  - 2.3 อาณาเขต
  - 2.4 ข้อมูลจำนวนประชากร
  - 2.5 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม (พ.ศ. 2558-2561)
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### แนวคิดเกี่ยวกับเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืน

##### ความหมายของเมืองนำอยู่

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (2558) กล่าวว่า แนวคิดที่สอดคล้องกับเมืองนำอยู่ได้มีหลายแนวคิด ได้แก่ เมืองนำอยู่ เมืองยั่งยืน เมืองสีเขียว เมืองเชิงนิเวศ เมืองคาร์บอนต่ำ เป็นต้น แนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้แม้จะมีมุมมองและความหมายที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่ประเด็นส่วนใหญ่ที่พบว่ามีความเห็นร่วมกันคือ การพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตที่ดี ได้แก่ ความพร้อมด้านกายภาพและระบบสาธารณูปโภค การมีเศรษฐกิจที่มั่นคง การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี การมีสังคมที่เข้มแข็ง มีความปลอดภัย และมีการบริหารจัดการที่ดี



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / rev: 22072561 07:49:22 / seq: 159

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า เมืองน่าอยู่ คือเมืองที่ประชาชนอาศัยอยู่อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการศึกษาและการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เศรษฐกิจมีฐานรากที่เข้มแข็ง มีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและจารีตประเพณีของตนเอง ซึ่งความน่าอยู่ของเมืองไทยในแต่ละพื้นที่ที่จะมีความแตกต่างกันไปตามศักยภาพความพร้อม ความต้องการ และค่านิยมของประชาชนในสังคมและชุมชน ความน่าอยู่ของเมืองมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาโดยประชาชนสามารถปรับปรุงให้เมืองดีขึ้นด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557)

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2550 อ้างถึงใน จิรนาฎ สงวนทรัพย์, 2553) กล่าวว่า เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน คือ เมืองที่มีความเป็นอยู่ที่ดี และคนในเมืองอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยเทศบาลต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลบนพื้นฐานการพัฒนาที่ยืดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่ความพึงพอใจสูงสุดของคนที่อยู่อาศัยในเมืองนั้น

กระทรวงมหาดไทย (ม.ป.ป.) กล่าวว่า บ้านเมืองน่าอยู่ คือ การทำให้หมู่บ้าน ตำบล มีผังเมือง และสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีการศึกษาและสุขภาพอนามัยดี มีรายได้เลี้ยงตนเองอย่างเพียงพอ และได้รับบริการพื้นฐานจากรัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เมืองน่าอยู่ คือ เมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี บ้านเมืองมีความสงบสุข ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมืองได้รับการบริการขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงส่งผลให้คนในเมืองมีวิถีชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

### การพัฒนาผู้เมืองน่าอยู่ในประเทศไทย

เมื่อปี พ.ศ. 2529 (ค.ศ. 1986) องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้เริ่มนำแนวคิดเรื่องเมืองน่าอยู่มาประกาศใช้ มีการดำเนินงานและให้การสนับสนุนในลักษณะของโครงการในเมืองต่าง ๆ ในทวีปยุโรปก่อนที่จะขยายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลกเกือบ 2,000 เมือง โดยเมืองโตรอนโตประเทศแคนาดาเป็นผู้นำแนวคิด Healthy cities มาใช้หรือพัฒนามาก่อนหน้านั้น และเมื่อปี พ.ศ. 2527 ได้มีการประกาศคำว่าโตรอนโตจะเป็น “Healthy cities” ในปี 2543 (ลือชา วรรัตน์, 2543)

ในประเทศไทยการขับเคลื่อน “เมืองน่าอยู่” ในแง่ของการพัฒนาประเทศริเริ่มขึ้นชัดเจนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ภายใต้มุมมองด้านสาธารณสุข โดยเริ่มการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเมืองนำร่องต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งในปี พ.ศ. 2537 รูปแบบการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในยุคแรก ๆ เป็นการพัฒนาด้านสุขภาวะในพื้นที่ชุมชนเมืองที่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพสังคม และเศรษฐกิจ โดยมุ่งให้

ผู้บริหารเทศบาล และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายการพัฒนา ร่วมกับชุมชน โดยมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป จนเกิดการเรียนรู้ที่ปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละเมือง แนวคิดการพัฒนาเมืองนำอยู่จึงได้รับความสนใจจากหลาย ๆ ฝ่ายมากขึ้นตามลำดับขณะที่รัฐบาลได้มีการส่งเสริม และกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนัก และสนับสนุนการพัฒนาเมืองนำอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยประกาศเป็นวาระแห่งชาติในปี พ.ศ. 2542 พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเมืองแห่งชาติ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ชุมชนนำอยู่ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป ซึ่งต่อมาได้มีการบรรจุการพัฒนาเมืองนำอยู่ไว้ในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งให้เป็นฐานรากของสังคม การสร้างสภาวะแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ จึงทำให้การพัฒนาเมืองนำอยู่เป็นรูปธรรมมากขึ้นกระทั่งแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการปรับกระบวนการพัฒนาไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีแนวทางในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สรุปดังนี้

1. วางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน
2. สนับสนุนการกระจายตัวของประชากร และส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
3. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก
4. ขับเคลื่อนสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5. เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2559)

## องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่

ภายใต้กรอบแนวคิดการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ สามารถสรุปองค์ประกอบได้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ด้านความน่าอยู่ มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านการมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพดี สังคมเข้มแข็ง มีความสงบ สะอาด สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย คนมีคุณภาพชีวิตดี มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่อยู่ดี มีความสุข
2. ด้านการมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ช่วยเกื้อกูลให้ชุมชนเข้มแข็ง มีการสืบทอดรักษา และปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้เกิดเทคโนโลยีที่เหมาะสมนำมาใช้ประโยชน์กับการผลิต และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง สมดุล มีภูมิคุ้มกัน สามารถเพิ่มรายได้ และการมีงานทำด้วยการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและนอกประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงชนบท และเมือง
4. ด้านการมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใสเป็นธรรมตรวจสอบได้ ประชาชน และภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพ (ศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่น อ่างถึงโน เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)



ภาพที่ 2 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่

### ลักษณะของเมืองน่าอยู่

ความเป็นเมืองน่าอยู่นั้นแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของคนในชุมชนแต่ละเมือง โดยหากพิจารณาแนวทางปฏิบัติในระดับสากลขององค์การอนามัยโลก (World health organization-WHO) ได้กำหนดลักษณะของเมืองน่าอยู่ไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การรักษาความสะอาดด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ รวมทั้งคุณภาพของที่อยู่อาศัย
2. ระบบนิเวศน์ที่ยืดโยงการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์และสิ่งแวดล้อมที่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลยั่งยืนนาน
3. ชุมชนมีความเกื้อกูล และไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด ควบคุม และตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สุขภาพอนามัย และความกินดีอยู่ดี
5. การสนองตอบความจำเป็นพื้นฐาน (อาหาร, น้ำ, ที่พักอาศัย, รายได้, ความปลอดภัย และการมีงานทำ)
6. มีกลไกการระดมความคิด ประสพการณ์ และทรัพยากรอันหลากหลาย จากการประสานงาน การติดต่อ และการทำงานร่วมกับชุมชน
7. เป็นเมืองที่มีระบบเศรษฐกิจที่หลากหลาย มีชีวิตชีวา และมีนวัตกรรมอยู่เสมอ
8. เสริมสร้างการเชื่อมโยงกับอดีต มรดกทางวัฒนธรรม และสภาพทางชีวภาพอันดีงามของคนในเมือง รวมทั้งเอกลักษณ์ของกลุ่มชนต่าง ๆ
9. มีรูปแบบการดำเนินงานที่สามารถขับเคลื่อน โครงการให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
10. มีระบบการให้บริการดูแลความเจ็บป่วยที่เหมาะสมสำหรับประชาชนทุกคน
11. มีสถานะสุขภาพของประชาชนในระดับดีมาก คือ มีสุขภาพอนามัยในระดับสูง และมีอัตราการเจ็บป่วยในระดับต่ำ (ศูนย์อนามัยที่ 9, 2551)

### การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาเมืองน่าอยู่

สำหรับโครงการเมืองน่าอยู่ องค์การอนามัยโลกได้เขียนแนวทางไว้ เพื่อให้เมืองที่จะเริ่มต้นมีแนวในการเขียนแผนของโครงการได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะประกอบด้วย 3 ระยะ (20 ขั้นตอน) โดยแต่ละประเทศไม่ควรจะนำไปใช้ทั้งหมด ควรจะดัดแปลงเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ของแต่ละเมือง โครงการเมืองน่าอยู่ที่ประกอบด้วย 3 ระยะ มีดังนี้

## 1. กลุ่มการลงมือปฏิบัติการ (Taking action)

1.1 เพิ่มความตระหนักรู้ด้านสุขภาพ (Increase health awareness) ชั้นนี้มีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารของเมือง และภาคีทุกส่วนของเมืองที่ประเมินว่ายังขาดความตระหนักถึงสุขภาพ หรือสุขภาพของคน และของเมืองโดยรวม “ผู้เริ่มลงมือ” จะเป็นใครก็ได้ อาจเป็นนักการเมืองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข สื่อมวลชน องค์กรเอกชนมูลนิธิ หรือประชาชน ประชาสังคมส่วนใดก็ได้

1.2 ให้คำชี้แนะ และความเห็นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Advocate strategic planning) กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้มีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเมือง และถ้าเป็นการทำงานแนวใหม่ในสังคมใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น (Dialogic democracy มากกว่า Representative democracy) เป้าหมายของการชี้แนะนี้ก็จะให้รวมทุกภาคีในสังคมด้วย (ภาคราชการ ส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค ประชาสังคม และการเมือง/ ทูตทางสังคมทุกส่วน)

1.3 ขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมและการมีสัมพันธภาพระหว่างภาคีต่าง ๆ (Mobilize intersectoral action) โดยต้องอาศัยการสื่อสาร การพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน ประชุมทำงานแบบสร้างสรรค์ หรือจัดเวทีสาธารณะในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทักษะ และเรียนรู้ร่วมกันสร้าง และปฏิบัติการกิจตามพันธกิจร่วมกัน

1.4 การกระตุ้นหนุนเสริม การมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ในกิจกรรมทุกขั้นตอนอย่างเหมาะสม (Encourage community participation) โดยเฉพาะในสังคม เช่น สังคมไทยยังมีสมาชิกของสังคมส่วนใหญ่ที่มักชอบที่จะสงวนท่าที หรือรอคู้ผู้นำหรือเฉยชาต่อการเข้ามามีบทบาทนำ หรือร่วมในการปฏิบัติกิจสาธารณะต่าง ๆ อยู่ จึงต้องพยายามหากลวิธี กลเม็ด ในการกระตุ้นหนุนเสริมก่อนข้างมากจึงจะดึงศักยภาพส่วนนี้ออกมาเป็นกำลังขับเคลื่อนของสังคมได้

1.5 การส่งเสริมการคิดค้นนวัตกรรม (Promotion innovation) เช่นเดียวกันกับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ คนไทยที่เป็นภาคีอยู่ในสังคมไทยจำนวนมากที่มีความรู้ ภูมิปัญญา และความสามารถที่จะคิดค้นประดิษฐ์กรรม และวิทยาการรูปแบบวิธีการใหม่ ๆ แต่ต้องการค้นหาให้พบกระตุ้น และสนับสนุนยกย่องให้สร้างนวัตกรรมขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.6 ต้องสร้างหลักประกันว่าประเด็นเรื่องสุขภาพหรือสุขภาวะไม่ว่าของคน หรือของเมืองจะต้องปรากฏอยู่ในนโยบายสาธารณะของเมืองนั้น ๆ (Secure healthy public policy) ทั้งนี้ เพื่อให้ปรากฏต่อมาเป็นแผนงาน โครงการกิจกรรมที่มีงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุนให้ได้ ปฏิบัติอย่างจริงจัง

## 2. กลุ่มการจัดองค์การ

2.1 การจัดตั้งคณะกรรมการ (Appoint a committee) เพื่อให้เกิดองค์การรับผิดชอบโดยตรงที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องจริงจังและยั่งยืน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการเพื่อสามารถรองรับกับภารกิจได้อย่างเหมาะสมในทุกประเด็น

2.2 การเชื่อมโยงสภาวะสุขภาพ (ของคนและของเมือง) เข้ากับเงื่อนไขการดำรงชีวิต (Link health status to living conditions) ซึ่งต้องอาศัยความรู้ และประสบการณ์ที่เป็นสหวิทยาการ โดยมีความรู้ทางการแพทย์ การสาธารณสุข และระบาดวิทยาเป็นแกน ผสมกับความรู้ด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจการเมืองมาประกอบ เพื่อแสดงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการควบคุมป้องกัน แก้ไข หรือส่งเสริม สนับสนุน ไปจนถึงการบำบัด หรือจัดปัญหา หรือฟื้นฟูอนุรักษ์สภาวะต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของเหตุผลแต่ละด้าน

2.3 การกำหนดกิจกรรมและเนื้อหาโครงการ (Define project work) เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนในกิจกรรมหรือเนื้อหาแต่ละขั้นที่จะปฏิบัติทั้งในแง่เหตุผล เจตนารมณ์ เป้าหมายกิจกรรมเทคนิค วิธีการ ระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบ และทรัพยากร

2.4 จัดตั้งสำนักงานของโครงการ (Set up an office) ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งแนบชัดในการอำนวยความสะดวก การสั่งการปฏิบัติงาน การสนับสนุน และการติดต่อประสานงานหรืออาจรวม เรียกว่า เป็นสำนักงานบริหารโครงการ ทั้งนี้อาจจัดเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่มีอยู่แล้ว เช่น เทศบาล หรือที่ทำการ อบต. หรือจะจัดไว้ต่างหากก็แล้วแต่ความเหมาะสม

2.5 จัดทำแผนยุทธศาสตร์และพัฒนาแผนสุขภาพของเมือง (Plan strategy and develop a city health plan) หรือจะเรียกว่าพัฒนาแผนเมืองนำอยู่ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้รองรับนโยบายสาธารณะของเมืองที่ประกาศไว้ และเป็นหลักหรือทิศทางปฏิบัติ

2.6 การสร้างขีดความสามารถ (Build capacity) ซึ่งเป็นความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะทุก ๆ ภาคที่เข้าร่วมงานทำเมืองให้นำอยู่นั้นย่อมมีภูมิหลังมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ต่างกัน ย่อมไม่อาจจะมีความสามารถครบถ้วนทุก ๆ สาขาทุก ๆ ด้าน จึงต้องแยกแยะความจำเป็นที่จะต้องสร้างหรือเพิ่มพูนความสามารถในด้านใด ๆ ที่ต้องการให้ชัดเจน และจัดกลุ่มหรือลำดับความสำคัญไว้ และจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสามารถด้านต่าง ๆ นั้นเพื่อประสิทธิภาพของงานต่อไป

2.7 การวางระบบตรวจสอบ (Establish accountability) เพื่อให้สามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า อุปสรรค และปัญหาในการดำเนินการตลอดไปจนถึงติดตามประเมินผล ความสำเร็จในการดำเนินการไปจนถึงตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานด้วย



### 3. กลุ่มการเริ่มต้น

3.1 จัดตั้งกลุ่มสนับสนุน (Build a support group) ในแต่ละแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมในการทำให้เมืองให้น่าอยู่ย่อมต้องการกำลังคนในการร่วมปฏิบัติจำนวนมาก ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะกำหนดให้เป็นบทบาทของ “เจ้าหน้าที่” ไปเสียทุกอย่างเพราะย่อมติดขัดด้วยเงื่อนไขด้านอัตรากำลังและยังอาจติดขัดด้วยเงื่อนไขด้านความรู้ประสบการณ์หรือความสามารถเฉพาะด้านความสามารถเฉพาะตัวอื่น ๆ จึงเป็นต้องสรรหาและแต่งตั้งให้เป็นคณะปฏิบัติงานสนับสนุนดังกล่าวขึ้นตามแต่จำเป็นเหมาะสม

3.2 ทำความเข้าใจในความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของคน/สุขภาพของเมืองกับสภาพแวดล้อม (Understand ideas and health-environment links) ตลอดจนแนวคิด และความคิดความเห็นที่เกี่ยวข้อง

3.3 รู้กาพย์ของเมือง (Knowing the city) ต้องรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมือง วัฒนาการ และความเป็นเมืองที่ต่อเนื่องมา รู้ทุนเมือง ทุนทางสังคม รัฐบาลเศรษฐกิจ รู้จักสังคมและวัฒนธรรมของเมือง ค่านิยม ความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวเมือง เพื่อนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดปัญหาของปัจจุบัน ปัญหาที่คาดหวังในอนาคต ตลอดจนรู้วิสัยทัศน์ และความปรารถนาในสภาวะของเมือง ของชาวเมือง รู้โอกาสแห่งความสำเร็จ และจุดแข็งต่าง ๆ เช่นกันกับรู้อุปสรรค และจุดอ่อนของเมือง

3.4 การหาพันธมิตร หรือกำหนดภาคีที่มีศักยภาพ (Identify potential project partner) ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์ กำหนดยุทธวิธีและกิจกรรม ตลอดจนไปถึงการกำหนดคณะผู้สนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติการแต่ละด้าน

3.5 การตัดสินใจในเรื่ององค์กร (Decide on organization) อันเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องและทำให้ประเด็นการจัดตั้งสำนักงานสมบูรณ์พร้อมในด้านอำนาจหน้าที่ และกลไกในการอำนวยความสะดวก การปฏิบัติงานของคณะทำงานแต่ละคณะในแต่ละกิจกรรม แต่ละขั้นตอน แต่ละบทบาทรับผิดชอบที่ชัดเจน

3.6 จัดเตรียมร่างข้อเสนอ (Prepare a proposal) ในกรณีที่มีความจำเป็นที่ต้องขอรับการสนับสนุนจากองค์กรรับผิดชอบโดยตรง หรือรับการสนับสนุนจากองค์กรอื่นหรือแหล่งสนับสนุนอื่นนอกเหนือจากปกติ

3.7 จัดให้มีการรับรองและให้คำมั่นในพันธะสัญญาของการที่จะทำเมืองให้น่าอยู่ (Get approval) ซึ่งอาจจะจัดให้เป็นการประกาศปฏิญญาต่อสาธารณะทั้งปวงในโอกาสใด ๆ ที่เห็นเหมาะสม หรือจะจัดทำเป็นคำประกาศที่จารึกไว้ในถาวรวัตถุ จัดทำเป็นสัญญาประชาคมโดยจะมี

กำหนดเวลาหรือไม่มีก็ได้ (ไชยยันตร์ กัมปนาทแสนยากร, 2538 อ้างถึงใน ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2556)

### กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดของเมืองน่าอยู่

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้เริ่มพัฒนา กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนในปี 2547 ภายใต้ “โครงการประเมินเทศบาล น่าอยู่อย่างยั่งยืน” เพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความสำเร็จ ของ การพัฒนาอย่างยั่งยืนนับเป็นการดำเนินงานตาม “แผนปฏิบัติการ 21” อันเป็นผลลัพธ์จากการ ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา (Earth summit) เมื่อปี 2535 ปัจจุบัน การประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนประจำปี 2559 ได้มีการทบทวนและปรับปรุงกรอบแนวคิด และตัวชี้วัดการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนในปีที่ผ่านมา ได้ยังยึดกรอบแนวคิดเดิม ซึ่งมี องค์ประกอบด้านเมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหาร จัดการที่ดี ทั้งนี้ได้มีการรวมองค์ประกอบด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และองค์ประกอบด้าน การบริหารจัดการที่ดีไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ ได้มีการปรับจำนวนตัวชี้วัดให้น้อยลงโดยจำแนก รายองค์ประกอบได้ดังนี้เพื่อลดความซับซ้อน และการซ้ำซ้อนระหว่างกัน รวมทั้งปรับเกณฑ์ การประเมินจากเดิมเน้นการวัดกระบวนการดำเนินงานมาเป็นการวัดทั้งกระบวนการดำเนินงาน และการวัดผลการดำเนินงาน โดยกรอบแนวคิดประจำปี 2559 มีองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่

1. เมืองอยู่ดี ได้สะท้อนการพัฒนาด้านกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน และเศรษฐกิจของ เมือง ด้วยการวางแผนและกำหนดทิศทางการขยายตัวของเมืองไปในทิศทางที่เหมาะสม การพัฒนา เมืองสอดคล้องกับทิศทางดังกล่าว ช่วยให้เมืองมีความสะดวก สวยงาม เป็นระเบียบ ประชาชนมี ความปลอดภัยในการอยู่อาศัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งกระตุ้นเศรษฐกิจ และการอยู่ดีกินดีของ คนในเมือง โดยมีองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ คือ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม โครงสร้าง พื้นฐานเพียงพอสำหรับคนทุกกลุ่ม มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย ปลอดภัย และเศรษฐกิจมั่นคง ซึ่งองค์ประกอบด้านเมืองอยู่ดี จำนวน 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.1 การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด
- 1.2 การพัฒนาเมืองและชุมชนให้เป็นไปตามผังเมืองรวม
- 1.3 การพัฒนาเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุม และเหมาะสมสำหรับคนทุกกลุ่ม
- 1.4 การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส
- 1.5 การจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัย

1.6 การป้องกันและดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.7 การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพ

2. คนมีสุข เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยเป็นทั้งประเด็นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม และเป็นเป้าหมายในการพัฒนาที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้น ครอบคลุมการให้บริการสาธารณะด้านสุขภาพ การศึกษา และการจัดสวัสดิการ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน การสืบสานประเพณีวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้คนมีสุขภาพและมีความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมแห่งความเอื้ออาทร โดยมีองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ คือ คนมีสุขภาพดีได้รับการศึกษา สวัสดิการ และการพิทักษ์สิทธิที่เหมาะสมและเท่าเทียม ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเอื้ออาทรมีกิจกรรมสร้างสรรค์ สังคม ดำรงประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งองค์ประกอบด้านคนมีสุข จำนวน 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 การเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง

2.2 การคุ้มครองสุขภาพอนามัยผู้บริโภค

2.3 การส่งเสริมการศึกษาอย่างหลากหลายและเท่าเทียม

2.4 การจัดสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่ม

2.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุข

2.6 การส่งเสริมความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสามัคคีและเอื้ออาทรระหว่างคนในชุมชน

2.7 การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม

2.8 การพิทักษ์สิทธิของเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส

2.9 การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นองค์ประกอบของเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืนที่มุ่งให้มีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลควบคู่ไปกับการผลิต การบริโภค และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการจัดการของเสียและมลพิษต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการจัดการพื้นที่สีเขียวให้เกิดการใช้ประโยชน์ต่อคนเมือง การปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพเมือง ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมีองค์ประกอบย่อย ต่าง ๆ คือทรัพยากรธรรมชาติมีความสมบูรณ์ มีพื้นที่สีเขียวเพียงพอ ภูมิทัศน์สวยงาม ของเสียหรือมลพิษถูกจัดการอย่างเหมาะสม และประชาชนมีวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน จำนวน 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงไว้ซึ่งระบบนิเวศที่ดี

3.2 การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจรและเหมาะสม

3.3 การจัดการน้ำเสีย หรือมลพิษทางอากาศ หรือมลพิษอื่น ๆ อย่างเหมาะสม

3.4 การพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เกิด ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

3.5 การปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพเมือง

3.6 การส่งเสริมการผลิต การบริโภค หรือการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3.7 การส่งเสริมการใช้พลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินงานพัฒนาทุก ๆ ด้าน ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาองค์กรให้มีความพร้อมและมีศักยภาพในการดำเนินงาน ทั้งด้านวิสัยทัศน์และแผนงานระบบข้อมูล ศักยภาพบุคลากร ระบบการทำงาน รวมถึงบรรยากาศในการทำงาน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส เกิดความคุ้มค่า นำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการคิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรมในการพัฒนาโดยมีองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ คือ มีวิสัยทัศน์และแผนงานชัดเจน บุคลากรมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญ ระบบการทำงานได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมการบริหารจัดการที่ดี และมีนวัตกรรมการพัฒนาเมือง ซึ่งองค์ประกอบด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดีจำนวน 11 ตัวชี้วัด

4.1 การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ พร้อมแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4.2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ

4.3 การสร้างองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

4.4 การสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตที่ดี

4.5 การส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารและการทำงานตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.6 การมีกระบวนการตอบสนองต่อการให้บริการ ขอรับบริการ และจัดการข้อร้องเรียนของประชาชนอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ

4.7 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของเทศบาล

4.8 ความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น

4.9 การจัดเก็บรายได้ให้ได้ตามเป้าหมาย การลดรายจ่าย หรือความพยายามในการหารายได้อื่น

4.10 ความพยายามในการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามที่คาดการณ์ และมีเหตุผลอันควรในการโอนงบประมาณ

4.11 นวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2559)

### **ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินโครงการเมืองน่าอยู่**

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ดำเนินการศึกษา โครงการขับเคลื่อนการเติบโตสีเขียวของเมืองภายใต้แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาแนวคิด ความเป็นมาในการดำเนินงานของเทศบาล และการบริหารจัดการของเทศบาลทั้ง 8 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาลตำบลเวียงพางคำ เทศบาลตำบลร่องคำ เทศบาลตำบลพังโคน เทศบาลตำบลเมืองแกลง เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลนครพิษณุโลก และเทศบาลนครภูเก็ต เพื่อถอดบทเรียน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของเมืองไปสู่ทิศทางการเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนมีหลายปัจจัยได้ดังนี้

#### **1. ผู้นำมีวิสัยทัศน์**

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ศึกษาแล้วสรุปเป็นบทเรียนในด้านผู้นำโดยกล่าวว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่น กล้าตัดสินใจ กำหนดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาเมืองที่ชัดเจน โดยผู้บริหารหรือผู้นำเทศบาลต้องทราบถึงทุนในพื้นที่ของตนเอง อาทิ ทุนทางสังคม หรือทุนด้านทรัพยากร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นให้เหมาะสม เช่น เทศบาลตำบลร่องคำ ที่ผู้นำมีการประกาศเจตนารมณ์ในการพัฒนาชุมชน 5 ด้านคือ ร่องคำเป็นเมืองสะอาด เมืองปลอดภัย เมืองวัฒนธรรม เมืองคุณภาพชีวิต และเมืองธรรมาภิบาล เทศบาลตำบลเมืองแกลง ที่ผู้บริหารเทศบาลมีวิสัยทัศน์ในการบริหารเทศบาล และมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน ร่วมกับชาวบ้านด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจนกว่าโครงการนั้นจะประสบผลสำเร็จนอกจากนั้นนโยบายต่าง ๆ ที่ผู้บริหารกำหนดขึ้นนั้นยังมีเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของชุมชน รวมทั้งเทศบาลนครพิษณุโลกที่มีความชัดเจนของนโยบายและการผลักดันของนายกเทศมนตรีมาตั้งแต่ปี 2542 นอกจากนี้ยังมีการวางแผนอย่างเป็นระบบทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อให้การขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ

เทศบาลเมืองสมุทรสงครามมีนโยบายที่ชัดเจนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง หรือเทศบาลนครภูเก็ตที่ผู้นำมีความเข้มแข็งมุ่งมั่นมีวิสัยทัศน์ชัดเจนในการพัฒนา นครภูเก็ต เป็นนครแห่งการสร้างสรรค์และนำอยู่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ผู้นำชุมชนที่มีความเข้มแข็งหรือการมีทุนทางสังคมที่แข็งแกร่ง จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมของเทศบาลเพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ เช่นเดียวกับผู้นำชุมชนโพธิ์ทองของเทศบาลตำบลเมืองแกลงที่ยังคงรณรงค์เกี่ยวกับการจัดการขยะภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง หรือเทศบาลตำบลร่องคำที่มีพื้นฐานทุนทางสังคมเดิมที่แข็งแกร่งเป็นพลังในการขับเคลื่อนและพัฒนาเมือง

นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาของประภาพรรณ อุ่นอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลนิธิไท และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ยังได้มีการศึกษาเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่าในการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ บริหารหรือผู้นำองค์กรนับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะกำหนดทิศทาง และความสำเร็จขององค์กรด้วยเหตุนี้ผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่รวมทั้งให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นลำดับต้น ๆ ของการพัฒนาเมืองแล้วจะสามารถนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายยุทธศาสตร์ และกระบวนการงานที่สอดคล้องกับสภาพบริบท และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมทั้งการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และจะเป็นฝ่ายริเริ่มการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ในพื้นที่

## 2. การทำงานเป็นทีม

สำนักงานแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ศึกษาแล้วสรุปเป็นบทเรียนในด้านการทำงานเป็นทีมโดยกล่าวว่า การมีกลไกการทำงานของบุคลากรที่เข้มแข็ง มีทีมงานที่ดี สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบการประชุมปรึกษาหารือ เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำต้องอาศัยการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในทีมงานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เรียกว่า “การระดมสมอง” เพื่อให้มีทีมงานที่เข้มแข็งอาทิเทศบาลตำบลพังโคนและเทศบาลตำบลเวียงพางคำที่ปลัดเทศบาลมีความรู้ และความเข้าใจเป็นอย่างดีในการดำเนินงานของเทศบาลประกอบกับการมีทีมงานที่เข้มแข็งส่งผลให้การดำเนินงานในทุกด้าน มีสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่หรือแผนของชุมชน นอกจากนี้ความมุ่งมั่นและทัศนคติ การทำงานของบุคลากรที่เทศบาลต่อภาคประชาสังคมกลุ่มต่าง ๆ ที่ดี เช่น กรณีของ

เทศบาลนครเชียงใหม่จะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้กลุ่มคนต่าง ๆ ในเมืองได้มีโอกาสพบปะหารือกัน ในกิจกรรม การพัฒนาเมืองเกิดเวทีหารืออย่างไม่เป็นทางการของข้าราชการท้องถิ่นกับ กลุ่มประชาสังคมต่าง ๆ ทำให้เทศบาลเมืองเชียงใหม่ มีภาคีการพัฒนาที่เข้มแข็งสามารถช่วย แบ่งเบาภาระของเทศบาลได้มาก

นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาของประภาพรรณ อุ๋นอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ มูลนิธิไท และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ยังได้ มีการศึกษาเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า การขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกทุกคนในชุมชนก็ตาม แต่การ มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพอาจเป็นข้อสำคัญของการแปลงนโยบาย มาตรการดี ๆ ขององค์กรไปสู่ การปฏิบัติงานได้จริง ดังนั้นหากมีคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่โดยตรง ทำหน้าที่เป็นแกนนำประสานงานขับเคลื่อนก็จะมีผลทำให้การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ นั้น ๆ มุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

### 3. การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

สำนักงานแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ศึกษาแล้วสรุปเป็นบทเรียน ในด้านการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอโดยกล่าวว่า การจัดสรรงบประมาณดำเนินการตาม นโยบายและแผนที่วางไว้อย่างเพียงพอมีความสอดคล้องกับการดำเนินโครงการในแต่ละโครงการ และรวมทั้งการมีกลไกการเงินสนับสนุนให้แก่ชุมชนเพื่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัย หนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเทศบาล เช่น เทศบาลตำบลร่องคำได้สนับสนุน งบประมาณเป็นเงินอุดหนุนชุมชนทั้ง 13 แห่ง ผ่านคณะกรรมการชุมชนที่เทศบาลแต่งตั้งขึ้นเพื่อ ช่วยเหลือปฏิบัติงานชุมชนละ 30,000 บาทต่อปี เพื่อให้ชุมชนนำเงินไปพัฒนาตามความต้องการ ของชุมชนตามโครงการร้องคำเมืองน่าอยู่ หรือเทศบาลนครพิษณุโลกที่มีการจัดสรรเงิน งบประมาณสอดคล้องกับการดำเนินโครงการในแต่ละพื้นที่โดยยึดหลักความต้องการของ คนในชุมชน/ ท้องถิ่นเป็นหลัก หรือเทศบาลตำบลเวียงพางคำที่ใช้เงินกองทุนจากส่วนกลาง เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเป็นจุด เริ่มต้นการทำงานของชุมชนในโครงการต่าง ๆ เช่น การส่งเสริม อาชีพของกลุ่มสตรีในพื้นที่ เป็นต้น

#### 4. การมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ศึกษาแล้วสรุปเป็นบทเรียน ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนเพื่อสร้างการยอมรับและความร่วมมือในการดำเนิน โครงการ/ กิจกรรม เช่น เทศบาล นครพิบูลย์ โลกยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนพัฒนาท้องถิ่นด้วยการสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนในการร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาหารือร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาให้ เป็นไปตามความต้องการของ ประชาชน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เทศบาลตำบลเมือง แกลง ผู้นำชุมชนและประชาชนร่วมกันในการวางแผนการใช้เส้นทางให้บริการของรถราง ขสมก. การปรับปรุงสภาพทางกายภาพของถนนและการรักษา กฎระเบียบวินัยการจราจร เพื่อให้ การบริการ ขสมก. เกิดความคล่องตัวเทศบาลตำบลเวียงพางคำ และเป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการบริหารงานบนพื้นฐานของ ชุมชนมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์เป็นท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นในการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งในระดับองค์กร และชุมชนจน ได้ชื่อว่าเป็นตำบลธรรมาภิบาล

นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาของประภาพรรณ อุ๋นอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ มูลนิธิไท และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ยังได้ มีการศึกษาเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า การขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่จะประสบผลสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจาก กลุ่มองค์กรทุกภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม) ในท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้การสร้างจิตสาธารณะตลอดจนปรับกระบวนทัศน์ให้ตรงกัน ว่าเป็นเมืองน่าอยู่นั้น เป็นภารกิจร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สำคัญร่วมต่อท้องถิ่นดังกล่าวจะเป็นแรงผลักดัน ให้ประชาชนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

#### 5. มิน โยบาย และแผนงานที่ชัดเจน

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ศึกษาแล้วสรุปเป็นบทเรียน ในด้านนโยบาย และแผนงานที่ชัดเจน โดยกล่าวว่า นโยบายมีความต่อเนื่องจะส่งผลให้การดำเนิน โครงการต่าง ๆ มีความสำเร็จ และยั่งยืน เช่น กรณีของเทศบาลตำบลเมืองแกลง เทศบาลตำบล ร่องคำ เทศบาลนครพิบูลย์ โลก และเทศบาลนครภูเก็ต ที่ผู้บริหารเมือง ได้รับเลือกตั้งหลายสมัย ทำให้นโยบายมีความต่อเนื่อง โดยนโยบายต่าง ๆ ที่ผู้นำกำหนดขึ้นนั้นต้องมีเป้าหมายที่ตรงกับ



ความต้องการของชุมชน มีความชัดเจนของนโยบายที่กำหนดไว้คือ การมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมรองรับ นโยบายเฉพาะด้านอย่างชัดเจน และการผลักดันของผู้นำที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อให้การขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ เช่น เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม มีนโยบายที่มีความชัดเจนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง หรือกรณีเทศบาลนครภูเก็ต ที่ผู้นำมีความเข้มแข็งมุ่งมั่น มีวิสัยทัศน์ชัดเจนในการการพัฒนานครภูเก็ต เป็นนครแห่งการสร้างสรรค์ และน่าอยู่อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาของประภาพรรณ อุ่นอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลนิธิไท และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ยังได้มีการศึกษาเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า การมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ นอกจากภาคีภายนอกหรือส่วนงานกลาง เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย มูลนิธิชุมชนไท หรือโครงการพัฒนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ โครงการปฏิบัติงานชุมชนและเมืองน่าอยู่ หรือ โครงการพัฒนาชุมชนเป็นสุข ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการผลักดัน และหนุนเสริมให้การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในพื้นที่

#### 6. การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) ได้ศึกษาแล้วสรุปเป็นบทเรียน ในด้านการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน โดยกล่าวว่า การสร้างเครือข่ายและความเข้มแข็งของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ การสร้างเครือข่ายในทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรอิสระ ภาคเอกชน และประชาชน โดยสร้างความรู้ความเข้าใจของชุมชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างแท้จริง และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินโครงการต่าง ๆ และร่วมมือผลักดันกันอย่างต่อเนื่อง ที่ซึ่งเห็นได้จากการที่เทศบาลต่าง ๆ ได้รับรางวัลระดับจังหวัดและระดับประเทศ โดยที่กิจกรรมที่ได้รับรางวัลส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยการประสานการดำเนินงานและการบูรณาการการทำงาน/ผลประโยชน์ร่วมกันจากหลายภาคส่วนในพื้นที่ เช่น เทศบาลนครภูเก็ตมี “กลุ่มประชาคมพิทักษ์สิ่งแวดล้อม” ดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และพัฒนาสังคมทั้งในโรงเรียน โรงแรม และสถานประกอบการ รวมทั้งจัดตั้งมูลนิธิเมืองเก่าภูเก็ตเพื่อพัฒนา และอนุรักษ์เขตเมืองเก่าภูเก็ต ที่เป็นสถาปัตยกรรม แบบชิโน-โปรตุกีส อันเป็นอัตลักษณ์ของเมือง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าการศึกษาของประภาพรรณ อุ่นอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลนิธิไท และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ยังได้มีการศึกษาเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า ในปัจจุบันมีหลากหลายหน่วยงานองค์กรทั้งในท้องถิ่น และส่วนกลางที่ดำเนินงานเมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ของท้องถิ่นขาดทิศทางที่ชัดเจนหากพิจารณาการดำเนินงานเมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่กรณีศึกษา กรณีที่ศึกษา 10 พื้นที่แล้วอาจเห็นได้ว่าหากผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรสามารถประสานการทำงานร่วมกันกับกลุ่มองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในท้องถิ่น และส่วนกลาง สร้างเป็นเครือข่ายเมื่อนำอยู่ได้แล้ว การขับเคลื่อนเมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ในท้องถิ่นย่อมมีพลังเพิ่มขึ้น

## ข้อมูลทั่วไปของของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

### ประวัติความเป็นมา

เทศบาลเมืองพนัสนิคม จัดตั้งขึ้นในปีพุทธศักราช 2480 ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 54 หน้า 1844 ลงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2480 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

### ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลเมืองพนัสนิคม มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 2.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,725 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดชลบุรี ประมาณ 22 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 87 กิโลเมตร

### อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหน้าพระธาตุ ตำบลไร่หลักทอง อำเภอพนัสนิคม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ้านช้าง อำเภอพนัสนิคม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลกุฎโง้ง อำเภอพนัสนิคม

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบ้านช้าง ตำบลนามะตูม อำเภอพนัสนิคม

### ข้อมูลจำนวนประชากร

ประชากร ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559 ดังนี้

1. จำนวนประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ตามฐานทะเบียนราษฎร 10,659 คน (เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย) แยกเป็นชาย 4,881 คน หญิง 5,778 คน



4105723800

2. จำนวนประชากรต่างด้าวที่จดทะเบียนในเขตเทศบาล 8 คน แยกเป็นประชากรต่างด้าวเพศหญิง 20 คน ประชากรต่างด้าวเพศชาย 60 คน

3. จำนวนหลังคาเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 4,694 หลังคาเรือน แยกเป็น 3,206 ครอบครัว

4. ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 3,997 คนต่อตารางกิโลเมตร  
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม (พ.ศ. 2558-2561)

1. วิสัยทัศน์เทศบาลเมืองพนัสนิคม

“พัฒนาเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้”

2. พันธกิจ

2.1 พัฒนาเมือง โครงสร้างทางกายภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 การรักษาความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกด้าน

2.5 บริหารราชการภายใต้หลักการของความโปร่งใส และตรวจสอบได้

2.6 พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. เป้าประสงค์

3.1 พัฒนาระบบบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

3.2 สร้างเสริมความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.3 ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง และประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในทุก ๆ ด้าน

3.5 เพิ่มขีดสมรรถนะองค์กรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้วยหลักธรรมาภิบาล และมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณชน

3.6 อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

4. ยุทธศาสตร์/ แนวทางการพัฒนา



4105723800

#### 4.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4.1.1 แนวทางการก่อสร้าง ปรับปรุง ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบายน้ำ

4.1.2 แนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่ออุปโภค บริโภค

4.1.3 แนวทางการพัฒนาระบบไฟฟ้า และไฟฟ้าสาธารณะ

4.1.4 แนวทางการพัฒนาระบบจราจร

4.1.5 แนวทางการพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคม

4.1.6 แนวทางการบริหารจัดการระบบผังเมือง

4.1.7 แนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะ ลานกีฬา สนามกีฬา

#### 4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

4.2.1 แนวทางการพัฒนา ส่งเสริม การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

4.2.2 แนวทางการปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุนระบบบริหารจัดการขยะ และระบบกำจัดขยะรวม

4.2.3 แนวทางการปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุนระบบบริหารจัดการน้ำเสีย ระบบบำบัดน้ำเสียรวม และสิ่งปฏิกูล

4.2.4 แนวทางการพัฒนาเมืองสู่เมืองคาร์บอนต่ำ

#### 4.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านคุณภาพชีวิต

4.3.1 แนวทางการจัดการและสนับสนุนระบบการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ทุกระดับ ทุกประเภท และพัฒนาการศึกษารองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.3.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา

4.3.3 แนวทางการพัฒนา อาคารสถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอนทางการศึกษา

4.3.4 แนวทางการก่อสร้าง ปรับปรุงตลาดจำหน่ายสินค้า และร้านค้าชุมชน

4.3.5 แนวทางการส่งเสริมอาชีพ และพัฒนารายได้ให้แก่ประชาชน

4.3.6 แนวทางการป้องกัน รักษา และส่งเสริมสุขภาพอนามัย

4.3.7 แนวทางการส่งเสริม และจัดสวัสดิการให้กับประชาชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส

4.3.8 แนวทางการจัดสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมของสถาบันครอบครัว เด็กและเยาวชน



4105723800

4.3.9 แนวทางการส่งเสริมการสร้างระบบการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และ  
ทรัพย์สินให้แก่ประชาชน

4.3.10 แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

4.3.11 แนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งภายใต้วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และ  
เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และการท่องเที่ยว

4.4.1 แนวทางการจัดสนับสนุน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม  
ประเพณี

4.4.2 แนวทางการจัด สนับสนุน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ  
ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4.4.3 แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยว

4.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการบริหารจัดการองค์กร

4.5.1 แนวทางการพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล โดยมีหลักสมรรถนะ  
คุณธรรม และความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน

4.5.2 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมให้ได้  
มาตรฐาน และเอื้อต่อการงานและการให้บริการประชาชน

4.5.3 แนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรภายใต้หลักการ  
ความโปร่งใส และตรวจสอบได้

4.5.4 แนวทางการพัฒนาองค์กรสู่ประชาคมอาเซียน

**นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคม**

นโยบายการบริหารภายใต้กรอบวิสัยทัศน์แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. เมืองปลอดภัย คือ เมืองที่ประชากรผู้อยู่อาศัยมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม และ  
ภัยพิบัติต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข และปลอดภัยจากอาชญากรรมจาก  
ภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และน้ำมือมนุษย์ประกอบด้วย

1.1 เพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รักษา  
ความสงบเรียบร้อยของชุมชน สถานที่ราชการ ป้องกันอาชญากรรมโดยร่วมมือกับ  
สถานีตำรวจภูธรเมืองพนัสนิคม

1.2 เตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติการในสถานการณ์ฉุกเฉิน อุบัติภัย ภัยธรรมชาติ  
เช่น จัดเตรียมบุคลากร รถยนต์ดับเพลิง และอุปกรณ์ให้เพียงพอและมีความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง

1.3 กำหนดมาตรการและดำเนินการออกตรวจพื้นที่จุดเสี่ยงเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน

1.4 จัดให้มีและดูแลไฟฟ้าแสงสว่างตามถนน-ซอยอย่างทั่วพื้นที่ในจุดเสี่ยงที่มีความมืด โดยติดตั้งเสาไฟฟ้าเพื่อลดการเกิดเหตุอาชญากรรมจุดแหล่งมั่วสุมของผู้สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนตามถนนและสถานที่สาธารณะต่าง ๆ

2. เมืองสะอาด คือ เมืองที่มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ และมีภาวะเอื้อต่อการอยู่อาศัยและดำรงชีวิตที่ดีของประชากรมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทางด้านการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และมีสิ่งแวดล้อมที่ดีประกอบด้วย

2.1 เพิ่มประสิทธิภาพของระบบสุขาภิบาลในเขตเทศบาล เช่น การทำความสะอาดถนน การกำจัดขยะมูลฝอย การรักษาความสะอาดตลาดสด ส่งเสริมให้ร้านค้า ร้านอาหารเข้มงวดในการรักษาความสะอาด

2.2 สร้างจิตสำนึกเด็กและเยาวชน ประชาชน ให้รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองให้คงเอกลักษณ์ความเป็นเมืองสะอาด

2.3 ส่งเสริมการสร้างวินัยที่ดีของคนในเทศบาล ให้ช่วยกันดูแลถนน ที่สาธารณะให้มีความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย

2.4 รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

2.5 ส่งเสริมให้คนในเขตเทศบาลมีการประหยัดพลังงาน และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 สนับสนุนการนำเทคโนโลยีอย่างง่าย หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการป้องกันและจัดการมลพิษ เช่น การใช้น้ำจืดในทรีโยมาบำบัดน้ำเสีย

2.7 ส่งเสริมและใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. เมืองคุณภาพชีวิต คือ เมืองที่มีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้อยู่อาศัยมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ และสติปัญญาในสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจดี ผู้ด้อยโอกาสได้รับการสงเคราะห์ตามสมควร มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ด้านการศึกษาดี เศรษฐกิจดี สุขภาพดี ใจแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงประกอบด้วย

3.1 ด้านการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคมประกอบด้วย

3.1.1 จัดให้มีการศึกษาแก่นักเรียนได้เรียนฟรี ตามนโยบายรัฐบาล

3.1.2 จัดทำอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน เช่น นมสำหรับเด็ก คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาให้ครบทุกจุด

3.1.3 เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูอาจารย์ทุกสถานศึกษาให้มีความรู้ และวิทยฐานะในการสอนให้เด็กนักเรียนมีความรู้เป็นเลิศทางวิชาการ

3.2 ด้านเศรษฐกิจ พัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ก่อให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มพูนรายได้ของประชาชนประกอบด้วย

3.2.1 ปรับปรุงตลาดจำหน่ายสินค้าให้ได้มาตรฐาน

3.2.2 จัดศูนย์อาหารอร่อยประจำท้องถิ่นที่ถนนคนเดิน แหล่งท่องเที่ยวเมืองจักษาน บริเวณหน้าวัดเกาะแก้วนครสวรรค์

3.2.3 ประชาสัมพันธ์แนะนำสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น ตานานพระรถเมรี หอพระพนัสบดี หอพระพุทธร่มเมือง เพื่อสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่น

3.2.4 ส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในครัวเรือน

3.2.5 ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดเศรษฐกิจเมืองโดยรวม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น

3.2.6 พัฒนาแหล่งเงินทุนและช่องทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อประกอบอาชีพให้แก่คนในชุมชน

3.2.7 นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน

3.3 ด้านสุขภาพ ดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง ทั้งร่างกาย จิตใจ รวมทั้งดูแลสวัสดิการของผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งประกอบด้วย

3.3.1 จัดบริการพื้นฐานให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน เช่น การดูแลเอาใจใส่ประชาชนให้มีความสุข แก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน

3.3.2 เพิ่มประสิทธิภาพด้านการสาธารณสุขให้บริการตรวจรักษาพยาบาลแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง จัดหายาเวชภัณฑ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัย และจัดหาแพทย์มาตรวจรักษาพยาบาลประชาชน และบริการออกหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / rev: 22072561 07:49:22 / seq: 159

3.3.3 จัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี เด็กเร่ร่อน ให้มีสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

3.3.4 ส่งเสริมและให้ความสำคัญต่อสถาบันครอบครัว โดยการจัดกิจกรรมของคนในชุมชน ให้สังคมอบอุ่นและมีความเอื้ออาทรต่อกัน

3.4 เมืองวัฒนธรรม คือ เมืองที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ศิลปะ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รักษาเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมสืบสานให้คงอยู่คู่เทศบาลเมืองพนัสนิคมตลอดไปประกอบด้วย

3.4.1 ตกแต่งเมือง หรือกำหนดให้มีสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ และภูมิปัญญาของท้องถิ่นเทศบาลเมือง พนัสนิคมตามจุดที่เหมาะสม

3.4.2 ส่งเสริม ฟันฟู และสืบสานภูมิปัญญาของท้องถิ่น

3.4.3 อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม เช่น หอพระพนัสนิคม หอพระพุทธมิ่งเมือง ให้เป็นมรดกที่สำคัญของท้องถิ่น

3.4.4 พัฒนารูปแบบการจัดงานประเพณีบุญกลางบ้านและเผยแพร่เรื่องจักสานพนัสนิคม และการจัดงานไหว้พระจันทร์ ให้มีความแปลกใหม่ หลากหลาย เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิมให้สืบสานต่อไป

3.4.5 ส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และงานประเพณี เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ

3.4.6 อนุรักษ์วัฒนธรรมและของดีของท้องถิ่น เช่น เอ็งกอ ปริสนาการทายโจ๊ก

3.5 เมืองธรรมาภิบาล คือ เมืองมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคมให้เป็นเมืองธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายในเทศบาลประกอบด้วย

3.5.1 บริหารจัดการ โดยใช้มาตรการทางกฎหมายมาช่วยในการจัดการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา

3.5.2 บริหารงาน โดยใช้หลักคุณธรรม สร้างจิตสำนึกให้พนักงาน ลูกจ้างอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด

3.5.3 พัฒนาระบบและช่องทาง ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การให้บริการแจ้งข้อร้องทุกข์ร้องเรียนได้โดยง่าย

3.5.4 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมิน ร่วมรับผิดชอบ



3.5.5 ปรับปรุงระบบ และขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

3.5.6 เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ให้เกิดความคุ้มค่าและ เกิดประโยชน์สูงสุด (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2557)

จากการประเมินเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี 2555 โดยกรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับสมาคมสันนิบาตเทศบาล แห่งประเทศไทย และมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้ดำเนินการศึกษาพัฒนากรอบแนวคิดและ เกณฑ์ชี้วัดเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืนสำหรับเทศบาลทุกระดับ และน้อมนำกระแสพระราชดำริส และ แนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นหลักในการดำเนินงาน “ประเมินเทศบาลนำอยู่อย่าง ยั่งยืนประจำปี 2555” โดยมีเป้าประสงค์สูงสุด คือ ประชาชนมีความพึงพอใจ มีความสุข และ มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เทศบาล แห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการองค์กรโดยใช้หลักธรรมาภิบาล (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2560) สำหรับเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้รับรางวัลเมืองนำอยู่ลำดับที่ 1 โดยได้คะแนนในมิติเมือง ธรรมาภิบาลสูงที่สุด พนัสนิคมมีจุดเด่นในการเป็นเมืองที่มีหลักธรรมาภิบาล ชุมชนเข้มแข็ง และเป็นเมืองสะอาดนอกจากนี้ ยังมีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยเป็นเมืองโบราณ ซึ่งเคยรุ่งเรืองเมื่อสมัยประมาณ 1,000 ปีมาแล้วซึ่งเป็นยุคสมัยอาณาจักรสุวรรณภูมิ มีโบราณสถาน และโบราณวัตถุที่สำคัญ เช่น พระพุทธรูปศิลาสมัยทวารวดี (พระพนัสบดี) พระพุทธรูปปางมารวิชัย โบราณสถานเมืองพระรถ (พระรถเมรี) แหล่งโบราณคดีที่ฝังศพโบราณบ้านเหนือเป็นต้น มีหัตถกรรมที่สร้างรายได้และชื่อเสียงให้กับชาวพนัสนิคมเป็นอย่างมาก คือ “การจักสาน” (ศักดิ์รินทร์ นิยมศิลป์, 2554)

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธิติพร คำแก่น (2550) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลนครเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของประชากรในการพัฒนาเมืองนำอยู่ กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงราย 2) วิเคราะห์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองนำอยู่กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงราย 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือประชากรใน 3 ชุมชนนำร่อง ได้แก่ ชุมชนราชค่าง ชุมชนคอยทอง ชุมชนวัดพระแก้ว โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และจากการตอบแบบสอบถามของชาวบ้านร่วมด้วย ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลนครเชียงใหม่ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้าดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่โครงการด้วยการค้นหาสาเหตุ และวิเคราะห์ปัญหาหารือร่วมกันภายในชุมชน จนนำไปสู่การสร้างกิจกรรมและผลักดันให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุกขั้นตอนของการดำเนินงานให้ทุนทางสังคมเป็นตัวเชื่อมประสานให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม เช่น กลุ่มแกนนำ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและวัด เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมรวมทั้งเทศบาลและหน่วยงานที่เข้าร่วม ดำเนินงานในเชิงรุกร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนในฐานะของการเป็นที่เลี้ยงที่เข้าไปมีบทบาทต่าง ๆ ทั้งการเป็นผู้นำ ผู้ประสานผู้สนับสนุน ผู้ให้ความรู้ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นผู้ตาม และให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเชิงบูรณาการร่วมกัน และจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองนำอยู่พบว่า ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการถึงร้อยละ 76.67 โดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับที่มาก และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง ส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน การติดตามและประเมินผลของประชาชนยังอยู่ในระดับที่น้อย จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้โครงการประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ดี สภาวะแวดล้อมในชุมชนเปลี่ยนแปลงมีความสะอาด และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้นเกิดความน่าอยู่ และชาวบ้านมีความสัมพันธ์ที่ดีกันมากขึ้น

พลสวัสดิ์ นาทองคำ (2546) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลตำบลร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ของประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลตำบลร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 360 คน ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ F-test (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วม

ด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล แต่การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน 3) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลางโดยประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ แตกต่างกันซึ่งข้อสนเทศนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนสืบไป

ไพรัช ดันอุดม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำ และประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองแก่นพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาแนวคิด ประสบการณ์ทางการเมือง การปกครองของผู้นำชุมชนและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่ 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่าอยู่ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองน่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้นำชุมชน และประชาชน ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามใช้เวลา 2 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS นำเสนอผลการศึกษาแบบเชิงปริมาณและพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชน และประชาชนมีแนวคิดในการพัฒนาชุมชนเน้นบทบาทหน้าที่ของทุกคนในชุมชนต้องช่วยกันตั้งแต่เริ่มเข้าร่วมโครงการ การดำเนินงาน การประเมินผลรวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านเวทีประชาคม การทำแผนชุมชน และการรวมกลุ่มเพื่ออำนาจการต่อรองในขอบเขตของการตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของชุมชน โดยได้รับประสบการณ์การพัฒนาจากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนจะแสดงออกในลักษณะการตัดสินใจ การควบคุมกำกับดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน ส่วนประชาชนแสดงออกในลักษณะของการปฏิบัติตามแผน ภายใต้อำนาจตัดสินใจด้วยตนเอง ประชาชนได้รับผลประโยชน์คือ ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชนมากขึ้นจึงได้รับพัฒนาชุมชนมากขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง คือปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้



4105723800

การศึกษา มีผลต่อการพัฒนาชุมชนน้อย และปัจจัยภายนอก เช่น การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชน ทุนทางสังคม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและเอกชน มีผลต่อการพัฒนาชุมชนมากแต่ยังน้อยกว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน กล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชน เข้มแข็งเมืองนำอยู่มากกว่าทุนทางสังคม

จิรนาถ สงวนทรัพย์ (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลตำบล บางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางตะบูน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาเมืองนำอยู่ และแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาเมือง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สภาชุมชนบางตะบูนเมืองนำอยู่ซึ่งประกอบด้วย ปลัดการเมือง ปลัดวิชาการ และปลัดประชาชน จำนวนทั้งหมด 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม คือ การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลมาแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละและเขียนพัฒนาตามลักษณะข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผลการศึกษาพบว่า หนึ่งขั้นตอนในการดำเนินงานพัฒนาเมืองอยู่ 4 ขั้นตอน ตามกระบวนการ PDCA ได้แก่ การวางแผน (Plan) ลงมือปฏิบัติ (Do) ติดตามประเมินผล (Check) และปรับปรุงแก้ไข (Act) มีการสำรวจข้อมูลประชาคมหมู่บ้านจัดทำแผนแม่บทชุมชนร่วมกันเกิดเป็นแผนพัฒนาเทศบาลประจำปีจำนวน 21 แผน/โครงการตามเกณฑ์การประเมินเทศบาลเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืนทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ เมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้พัฒนาและมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ในจำนวนนี้มี 3 แผนงาน/โครงการที่จะทำการพัฒนาก่อน ได้แก่ 1) การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน 2) ส่งเสริมด้านสวัสดิการสังคม 3) การพัฒนาด้านการวางแผนงาน การส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยวมาปฏิบัติโดยการตรวจสอบภายใน และภายนอกองค์กรด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำมาพัฒนาแผน พบว่าจะมีการอบรมหลักสูตรวิทยากรสร้างพลังชุมชนแก่ภาคประชาชนเพิ่มขึ้น และยังมีการพัฒนารูปแบบเป็นทางการมากขึ้น และจัดทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้เพื่อจูงใจให้เข้าร่วมพัฒนา สองปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาเมืองนำอยู่ พบว่ามีหลายประการ ดังนี้ 1) ด้านนโยบายพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบวัตถุประสงค์ และแนวทางการพัฒนา 2) ด้านอัตรากำลัง พบว่า มีไม่เพียงพอกับปริมาณงาน และไม่ครอบคลุมทุกภาคส่วนการงาน 3) ความรู้ความเข้าใจ พบว่าประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่พึงกระทำเพื่อส่วนรวม และยังไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านเมืองนำอยู่น้อยเกินไป 4) ด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรมพบว่า รูปแบบและการจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน 5) ด้านการมีส่วนร่วมพบว่า ประชาชนเข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรม

น้อยลงกว่าในระยะแรก และไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งประชาชนชุมชน และคณะกรรมการชุมชนบางคน ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายทำให้ชุมชนเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ และ 6) ด้านขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการเข้าร่วมพัฒนาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ต้องการผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ และยังพบว่าแกนนำภาคประชาชนขาดกำลังใจในการทำงาน และขาดการยอมรับจากประชาชนในชุมชน สามแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืนมีดังนี้

- 1) นโยบายแผนงาน และการบริหารจัดการจะต้องมีนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนมีการกำหนดแผนงานเพื่อสร้างความน่าอยู่ของชุมชนสอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของประชาชน
- 2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคีเครือข่ายควรมีการกำหนดคุณสมบัติสมาชิก และคัดเลือกประชาชนที่มีจิตอาสาเข้าร่วมพัฒนา และมอบหมายให้แกนนำรับผิดชอบหลังการเรือนเช่นเดียวกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถเข้าไปประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึง อีกครั้งควรหาบุคคลที่ชุมชนยอมรับว่าเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีมาเป็นกำลังที่สำคัญที่จะโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้เข้าร่วมพัฒนามากขึ้น
- 3) ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ ควรมีการบูรณาการด้านข้อมูลข่าวสารร่วมกัน พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างในรูปแบบต่าง ๆ หรือจัดกิจกรรมรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดจิตสำนึกรัก และหวงแหนท้องถิ่น และ
- 4) ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ผู้บริหารควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพัฒนาเมืองน่าอยู่ให้เพียงพอกับปริมาณงาน อีกทั้งสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยจัดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นพี่เลี้ยงลงพื้นที่ร่วมด้วยนอกจากนั้นควรมีการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทนของขวัญรางวัลแก่บุคลากรที่มีความมุ่งมั่น และเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนจูงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

เอี่ยมพร ราชมณี (2553) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายเมืองน่าอยู่สู่การปฏิบัติจริงของเทศบาลตำบลพระแท่น อำเภอมะกา จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจนโยบายเมืองน่าอยู่ของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติ และองค์กรประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการนำนโยบายเมืองน่าอยู่สู่การปฏิบัติจริง 2) เพื่อศึกษาแนวทางการนำนโยบายเมืองน่าอยู่สู่การปฏิบัติให้เกิดสัมฤทธิ์ผล กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงาน และองค์กรประชาชน รวมทั้งหมด 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า จากศึกษาความรู้ความเข้าใจนโยบายเมืองน่าอยู่ของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติ และองค์กรประชาชน ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในการนำนโยบายเมืองน่าอยู่สู่การปฏิบัติจริง ในคุณลักษณะหรือสภาพเมืองน่าอยู่ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้าน

การบริหารจัดการ พบว่ากลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ความรู้ความเข้าใจ โดยตอบแบบสอบถาม ไข่มากกว่าไม่ไข่ ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 แสดงว่ามีความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารท้องถิ่นตอบว่าไข่ (คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.0) ผู้ปฏิบัติงานตอบว่าไข่ (คิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ 65.7) องค์กรประชาชนตอบว่าไข่ (คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 65.0) แต่เนื่องจากพิจารณา รายด้านแล้วพบว่า ยังมีความรู้ ความเข้าใจไม่สอดคล้องกันที่ 3 กลุ่ม ยกเว้นด้านการบริหารจัดการที่ ทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่มองเห็นลักษณะหรือสภาพเมืองน่าอยู่เป็น ไปในทิศทางเดียวกัน ผลจากการ สัมภาษณ์ยังยืนยันว่าต้องการให้เทศบาลมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้ครอบคลุม และชัดเจน ตามลักษณะหรือสภาพเมืองน่าอยู่ โดยการจัดฝึกอบรม การทัศนศึกษาดูงาน การทดลองปฏิบัติ ในพื้นที่นำร่อง ให้หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จมาถ่ายทอดความรู้ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกำหนดกิจกรรมอย่างชัดเจนจะช่วยให้การปฏิบัติงานตาม นโยบายให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้น และถูกต้องเหมาะสมกับคนในวิถีชุมชน การศึกษา แนวทางการนำนโยบายเมืองน่าอยู่สู่การปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล ประชาชนทุกกลุ่มได้แสดง ความคิดเห็นว่าปัจจัยที่จะทำให้นโยบายเมืองน่าอยู่เกิดสัมฤทธิ์ผลคือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ทุกชั้นตอนตามกระบวนการทำงาน เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหาจนถึงการร่วมรับผลประโยชน์ ปัจจัยการทำงานประกอบไปด้วย บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร และการบริหารจัดการ มีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากขึ้น ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการทำงานเป็นเครือข่ายจากทุกภาคส่วนที่เชื่อมโยง

เกษมวงศ์ พิศาลธวงศ์ และสมโภชน์ มายะรังษี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหาร จัดการเมืองน่าอยู่กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหาร จัดการที่ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่ยิ่งขึ้น 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ กรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองน่าอยู่ยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหาร ของกรุงเทพมหานครฝ่ายข้าราชการการเมือง และฝ่ายข้าราชการประจำ ด้วยการเก็บข้อมูลจากการ สัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แนวคิด การวิเคราะห์แบบ สาเหตุและผล ผลการวิจัยพบว่ามีปัจจัยที่มีความสำคัญที่ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่ ยิ่งขึ้น 7 มิติปัจจัยคือ 1) มิติภาวะผู้นำของผู้บริหารกรุงเทพมหานครทุกระดับ 2) มิติการทำงาน เป็นทีมของบุคลากรกรุงเทพมหานครในระดับต่าง ๆ รวมทั้งความร่วมมือร่วมใจจากภาครัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน 3) มิตินโยบายแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ 4) มิติหลักธรรมาภิบาลโดยยึดถือในการบริหารจัดการ 5) มิติ การจัดการความรู้ ใช้กระบวนการจัดการความรู้ช่วยในการบริหารจัดการองค์กร ส่งเสริม ให้ประชากรสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต 6) มิติวัฒนธรรมขององค์กรที่มีเอกราช 7) มิติเทคโนโลยี

สารสนเทศนำมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน รวมถึงสุขภาพของประชาชน ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นแรก ผู้บริหารของกรุงเทพมหานครต้องใช้ภาวะผู้นำในการกระจายอำนาจ และการประสานงานระหว่างรัฐบาล และหน่วยงานของกรุงเทพมหานครเพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เห็นเป็นรูปธรรม ต้องส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยใช้ผลงานของทีมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล ส่งเสริมการจัดการความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการรวมทั้งการเสริมสร้างทัศนคติการรักองค์กร และธรรมาภิบาลเพื่อการทำงานที่โปร่งใสของกรุงเทพมหานครให้มากยิ่งขึ้น ประเด็นที่สอง กรุงเทพมหานครควรจัดตั้งศูนย์การพัฒนากรุงเทพมหานครเพื่อช่วยในการบริหารจัดการ มีประสิทธิภาพและพัฒนาสู่การเป็นเมืองน่าอยู่มากยิ่งขึ้น



4105723800

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ดังนี้

1. วิธีการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary research) เกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับเมืองน่าอยู่ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่จะศึกษา ผู้ให้ข้อมูล และเครื่องมือตลอดจน โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เพื่อตอบแบบสอบถามตามประเด็นที่เกี่ยวข้องและต้องการทราบ





## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และ คณะกรรมการชุมชน จำนวน 755 คน มีรายละเอียดดังนี้ (เทศบาลเมืองพนัสนิคม, 2560)

1. บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม	47	คน
2. ผู้นำชุมชน	108	คน
3. คณะกรรมการชุมชน	600	คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน ได้มีรายละเอียดขั้นตอนการกำหนดขนาดตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

### การกำหนดขนาดตัวอย่าง

โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ 0.05 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย  $n$  คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (คน)

$N$  คือ ขนาดของกลุ่มประชากร (คน)

$e$  คือ ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า (0.05)

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{755}{1+755(0.05)^2}$$

$$n = 261$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ 261 คน

### การสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และ คณะกรรมการชุมชน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified random sampling) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่เท่ากัน ดังนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่เท่ากัน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม	47	16
ผู้นำชุมชน	108	37
คณะกรรมการชุมชน	600	208
<b>รวม</b>	<b>755</b>	<b>261</b>

จากนั้น ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อกลุ่มตัวอย่าง

### เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเอง โดยอาศัยผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎี มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถามให้มีความสอดคล้องและตอบวัตถุประสงค์แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเมืองอยู่ดี คนมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน และเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี จำนวน 34 ข้อ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายไว้ 4 ระดับ ที่มีช่วงคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้น (Class interval) เท่ากันดังนี้

- 4 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการมากที่สุด
- 3 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการมาก
- 2 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยไว้ 4 ระดับ ที่มีช่วงคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้น (Class interval) เท่ากันดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{ค่าสูงสุด}-\text{ค่าต่ำสุด})/ \text{จำนวนชั้น} \\ &= (4-1)/4 \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงแบ่งระดับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้ดังนี้

3.25-4.00 ความหมาย เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองนำอยู่ในระดับมากที่สุด

2.50-3.25 ความหมาย เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองนำอยู่ในระดับมาก

1.75-2.50 ความหมาย เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองนำอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.75 ความหมาย เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองนำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 29 ข้อ ประกอบด้วย ผู้นำมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน และการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายไว้ 4 ระดับ ที่มีช่วงคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้น (Class interval) เท่ากันดังนี้

4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก

2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยไว้ 4 ระดับ ที่มีช่วงคะแนนในแต่ละอันตรภาคชั้น (Class interval) เท่ากันดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= (\text{ค่าสูงสุด}-\text{ค่าต่ำสุด})/ \text{จำนวนชั้น} \\ &= (4-1)/4 \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงแบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้ดังนี้

3.25-4.00 ความหมาย เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

2.50-3.25 ความหมาย เห็นด้วยในระดับมาก

1.75-2.50 ความหมาย เห็นด้วยในระดับน้อย

1.00-1.75 ความหมาย เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด



4105723800

## การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตัวชี้วัดในการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บัณฑิตที่มีผลให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามมาตรวจความตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านดังนี้

3.1 นายไพโรจน์ วงษ์ดี ไททรงนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

3.2 นางสาวนิตยา วงษ์มีศรี หัวหน้าฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

3.3 ดร. อุษณากร ทาวรมย์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม Cronbach's alpha

แบบสอบ	จำนวน ข้อ	ค่า Cronbach's alpha
1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	34	0.89
1. ปัจจัยผู้นำมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	5	0.86
2. ปัจจัยการทำงานเป็นทีมของบุคลากรส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	5	0.78
3. ปัจจัยการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	4	0.78
4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	5	0.86
5. ปัจจัยนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	5	0.88
6. ปัจจัยการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วนส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	5	0.88

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขออนุญาตผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามยินยอมผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 261 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดให้กับผู้ทำแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบฉบับนี้ไว้เป็นความลับ

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และ ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ คือ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ด้วยวิธี Stepwise method โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression) เป็นวิธีการรูปแบบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) 1 ตัว กับตัวแปรอิสระ (X) ที่มากกว่า 1 ตัว เพื่อทำนายว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด เมื่อตัวแปรอิสระตั้งอื่นคงที่ และจะบอกว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือลบ (เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, 2561)

### ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

1. ตัวแปรมีการแจกแจงปกติ (Normality) ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยดูกราฟ หรือวิธีการทางสถิติ เช่น ใช้ Kolmogorov-smirnov test ในกรณีที่ไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากร
2. ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงปกติ (Normality)
3. ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง (Linearity) สามารถตรวจสอบได้โดยใช้วิธีการทางสถิติ เช่น ดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์  $r_{xy}$
4. ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีค่าคง (Homoscedasticity หรือ Constant variance) ที่ตรวจสอบได้ด้วยการดูจากกราฟหรือวิธีการทางสถิติ เช่น Nonconstant variance score test หรือ Spearman rank-correlation test เป็นต้น
5. ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน (Autocorrelation) หรือใช้วิธีการทางสถิติ เช่น Durbin watson มีค่าเข้าใกล้ 2 (ค่าอยู่ระหว่าง 1.5-2.0) (เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, 2561 อ้างอิงจาก กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

### การคัดเลือกตัวพยากรณ์เข้าสมการถดถอย

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise regression) เป็นวิธีที่จะคัดเลือกตัวแปรอิสระที่ดีที่สุดและได้สมการที่ดีที่สุด โดยลำดับขั้นตอนจะคล้ายกับวิธีเดินหน้า (Forward) คือคัดเลือกตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด หลังจากนั้นเลือกตัวแปรอิสระตัวที่สองเข้าสมการเพื่อพิจารณา และใช้วิธีถดถอยหลัง (Backward) ในการตรวจสอบว่าควรตัดตัวแปรใดออกจากสมการความถดถอยบ้าง ทำเช่นนี้จนกระทั่งไม่สามารถเลือกและตัดตัวแปรออกจากสมการได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558)



4105723800

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 261 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์มีดังนี้

- |                |  |
|----------------|--|
| n              | หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง   |
| $\bar{X}$      | หมายถึง ค่าเฉลี่ย  |
| SD             | หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน                                      |
| R              | หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ                              |
| R <sup>2</sup> | หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ คือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถทำนาย |

ตัวแปรตามได้เท่าไร

- |         |  |
|---------|--|
| b       | หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ       |
| Beta    | หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน   |
| S.E.est | หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์                |
| F       | หมายถึง ค่าการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยตัวพยากรณ์ |

รวมทุกด้าน

- |    |   |
|----|---|
| ** | หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 |
| *  | หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 |



4105723800



## ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

### ตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับของการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเมืองอยู่ดี ด้านคนมีสุข ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน และด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง และแปลผลโดยการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายด้าน (n = 261)

การดำเนินงานเมืองนำอยู่	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านเมืองอยู่ดี	3.00	0.44	มาก	4
2. ด้านคนมีสุข	3.03	0.44	มาก	3
3. ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน	3.05	0.47	มาก	1
4. ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี	3.04	0.43	มาก	2
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.03</b>	<b>0.45</b>	<b>มาก</b>	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.03$ ) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.05$ ) รองลงมาคือ ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี ( $\bar{X} = 3.04$ ) และด้านคนมีสุข ( $\bar{X} = 3.03$ ) ส่วนด้านเมืองอยู่ดีอยู่ในระดับน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.00$ )

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่  
ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านเมืองอยู่ดี จำแนกตามรายชื่อ (n = 261)

ด้านเมืองอยู่ดี	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. เทศบาลมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด (มีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาดปลอดภัย มีที่ว่างสาธารณะ มีการอนุรักษ์สถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี) อยู่ในระดับใด	3.26	0.63	มาก ที่สุด	1
2. เทศบาลมีการพัฒนาเมืองและชุมชนให้เป็นไปตามผังเมืองรวม (มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่กระทบกับแหล่งชุมชน และมีระบบสาธารณูปโภคที่ทั่วถึง) อยู่ในระดับใด	3.02	0.69	มาก	3
3. การพัฒนาเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน, ทางเดินเท้า, ไฟฟ้า, น้ำประปา, โทรคมนาคม) ให้ครอบคลุมและเหมาะสมสำหรับคนทุกกลุ่มอยู่ในระดับใด	2.99	0.59	มาก	4
4. เทศบาลมีการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส (มีการสำรวจข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส หรือสภาพชุมชนแออัด) อยู่ในระดับใด	2.85	0.73	มาก	7
5. เทศบาลมีการจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัยอยู่ในระดับใด	2.95	0.68	มาก	5
6. เทศบาลมีการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ (มีการติดตั้งไฟฟ้าและแสงสว่างอย่างทั่วถึง ในบริเวณจุดอันตราย สถานที่เปลี่ยว) ในระดับใด	2.89	0.61	มาก	6
7. เทศบาลมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงานอยู่ในระดับใด	3.03	0.63	มาก	2
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.00</b>	<b>0.65</b>	<b>มาก</b>	

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านเมืองอยู่ดีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.00$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า เทศบาลมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด (มีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาดปลอดภัย มีที่ว่างสาธารณะ มีการอนุรักษ์สถานที่

ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี) อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.26$ ) รองลงมาคือ เทศบาล มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงาน ( $\bar{X} = 3.03$ ) และพบว่าเทศบาลมีการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส (มีการสำรวจข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส หรือสภาพชุมชนแออัด) อยู่ในระดับน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.85$ )

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านคนมีสุขจำแนกตามรายชื่อ (n = 261)

ด้านคนมีสุข	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. เทศบาลมีการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง (มีสถานที่ออกกำลังกาย ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก หรือจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนมีสุขภาพที่ดี) อยู่ในระดับใด	3.23	0.63	มาก	2
2. เทศบาลมีการคุ้มครองสุขภาพอนามัยผู้บริโภค (ติดตามตรวจสอบคุณภาพสินค้าและบริการที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค หรือมีช่องทางสำหรับแจ้งเหตุ) อยู่ในระดับใด	2.98	0.69	มาก	4
3. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาอย่างหลากหลายและเท่าเทียมอยู่ในระดับใด	2.98	0.58	มาก	4
4. เทศบาลมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่มอยู่ในระดับใด	2.86	0.73	มาก	7
5. เทศบาลมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขอยู่ในระดับใด	2.84	0.73	มาก	8
6. เทศบาลมีการส่งเสริมความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสามัคคีและเอื้ออาทรระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับใด	2.89	0.61	มาก	6
7. เทศบาลมีการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด	3.07	0.64	มาก	3
8. เทศบาลมีการพิทักษ์สิทธิของเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส (การให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กเร่ร่อนและเด็กไร้สัญชาติ, ให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสได้มีที่อยู่อาศัย) อยู่ในระดับใด	2.94	0.75	มาก	5
9. เทศบาลมีการการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับใด	3.48	0.61	มากที่สุด	1
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.03</b>	<b>0.66</b>	<b>มาก</b>	

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านคนมีสุขภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.03$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า เทศบาลมีการการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.48$ ) รองลงมาคือ เทศบาลมีการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง (มีสถานที่ออกกำลังกาย ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก หรือจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนมีสุขภาพที่ดี) ( $\bar{X} = 3.23$ ) และพบว่าเทศบาลมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขอยู่ในระดับน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.86$ )

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนจำแนกตามรายข้อ (n = 261)

ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. เทศบาลมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากร ธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงไว้ซึ่ง ระบบนิเวศที่ดี (ป้องกัน ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ดิน ป่า ไม้) อยู่ในระดับใด	3.10	0.61	มาก	2
2. เทศบาลมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจรและเหมาะสมอยู่ในระดับใด	3.06	0.66	มาก	4
3. เทศบาลมีการจัดการน้ำเสีย หรือมลพิษทางอากาศ หรือมลพิษอื่น ๆ อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับใด	2.94	0.71	มาก	6
4. เทศบาลมีการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เกิด ประโยชน์ต่อ การดำเนินชีวิตอยู่ในระดับใด	3.07	0.71	มาก	3
5. เทศบาลมีการปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพเมืองอยู่ในระดับใด	3.15	0.71	มาก	1
6. เทศบาลมีการส่งเสริมการผลิต การบริโภค หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับใด	3.06	0.67	มาก	4
7. เทศบาลมีการส่งเสริมการใช้พลังงาน (ไฟฟ้า, น้ำมัน) และน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด	2.96	0.64	มาก	5
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.05</b>	<b>0.67</b>	<b>มาก</b>	

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อมยังยืนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.05$ ) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า เทศบาลมีการปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.15$ ) รองลงมาคือ เทศบาลมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงไว้ ซึ่งระบบนิเวศที่ดี (ป้องกัน ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ดิน ป่าไม้) ( $\bar{X} = 3.10$ ) และพบว่าเทศบาลมีการจัดการน้ำเสีย หรือมลพิษทางอากาศ หรือมลพิษอื่น ๆ อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.86$ )

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี จำแนกตามรายชื่อ ( $n = 261$ )

ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. เทศบาลมีการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ พร้อมแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอยู่ในระดับใด	3.05	0.62	มาก	5
2. เทศบาลมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบอยู่ในระดับใด	3.00	0.63	มาก	8
3. เทศบาลมีการสร้างองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน และการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้) อยู่ในระดับใด	3.03	0.70	มาก	6
4. เทศบาลมีการสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในระดับใด	3.03	0.56	มาก	6
5. เทศบาลมีกระบวนการตอบสนองต่อการให้บริการ ขอรับบริการ และจัดการข้อร้องเรียนของประชาชนอย่างครบถ้วนและเป็นระบบอยู่ในระดับใด	2.99	0.66	มาก	8
6. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารและการทำงานตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับใด	3.07	0.63	มาก	4
7. เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของเทศบาลอยู่ในระดับใด	3.10	0.69	มาก	2



4105723800

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
8. เทศบาลมีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับใด	3.12	0.62	มาก	1
9. เทศบาลมีการจัดเก็บรายได้ให้ได้ตามเป้าหมาย การลดรายจ่าย หรือ ความพยายามในการหารายได้อื่นอยู่ในระดับใด	3.01	0.67	มาก	7
10. เทศบาลมีความพยายามในการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามที่คาดการณ์ และมีเหตุผลอันควรในการโอนงบประมาณอยู่ในระดับใด	3.09	0.65	มาก	3
11. เทศบาลมีนวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับใด	2.94	0.69	มาก	10
<b>ภาพรวม</b>	<b>3.04</b>	<b>0.65</b>	<b>มาก</b>	

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.04$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า เทศบาลมีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.12$ ) รองลงมาคือ เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของเทศบาล ( $\bar{X} = 3.10$ ) และพบว่าเทศบาลมีนวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.94$ )

#### ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple linear regression) ด้วยวิธี Stepwise method แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลโดยการบรรยายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ของปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ด้วยวิธี Stepwise method (n = 261)

ตัวแปร	Beta	b	sig.
ค่าคงที่		0.697**	0.000
ผู้นำมีวิสัยทัศน์	0.270**	0.208**	0.000
การทำงานเป็นทีม	0.124*	0.113*	0.039
การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ	0.258**	0.196**	0.000
การมีส่วนร่วมของประชาชน	0.169*	0.126*	0.012
การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน	0.131*	0.112*	0.019
R = 0.79, R <sup>2</sup> = 0.63, S.E.est = 0.25, F = 86.02**			

ตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน การทำงานเป็นทีม มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในทิศทางบวก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.270, 0.258, 0.169, 0.131, 0.124 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนไม่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

โดยปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มากที่สุด (Beta = 0.270) ส่วนปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมมีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี น้อยที่สุด (Beta = 0.124) ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ของการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี กับปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน มีค่าเท่ากับ 0.79 โดยตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 63.00 (ค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด R<sup>2</sup> = 0.63) และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.25

ตารางที่ 8 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. นโยบายและแผนงานที่ชัดเจนส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วนส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน



4105723800

BUU\_1Thesis\_59930032\_independent\_study / rev: 22072561\_07:49:22 / seq: 159



## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามจำนวน 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี และตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ด้วยวิธี Stepwise method

#### สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมยังยืนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี และด้านคนมีสุข ตามลำดับ ส่วนด้านเมืองอยู่ดีอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1 ด้านเมืองอยู่ดี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เทศบาลมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด (มีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด ปลอดภัย มีที่ว่างสาธารณะ มีการอนุรักษ์สถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เทศบาลมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงาน และเทศบาลมีการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส (มีการสำรวจข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส หรือสภาพชุมชนแออัด) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 ด้านคนมีสุข พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เทศบาลมีการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เทศบาลมีการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง (มีสถานที่ออกกำลังกาย ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก

หรือจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนมีความสุขมากที่สุด) และพบว่า เทศบาลมีการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า เทศบาลมีการปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและ สอดคล้องกับสภาพเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เทศบาลมีการดูแลรักษาและใช้ ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงไว้ซึ่งระบบนิเวศที่ดี (ป้องกัน ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ดิน ป่าไม้) และพบว่าเทศบาลมีการจัดการน้ำเสีย หรือมลพิษทางอากาศหรือมลพิษอื่น ๆ อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4 ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เทศบาลมีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอยู่ใน ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของเทศบาล และ พบว่าเทศบาลมีนวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน การทำงานเป็นทีม มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมือง พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในทิศทางทางบวก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.270, 0.258, 0.169, 0.131, 0.124 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน ไม่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาล เมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาล เมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี น้อยที่สุด

## อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สามารถ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลของการศึกษาวิจัยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมือง พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้มีการดำเนิน โครงการเมืองน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยโครงการเมืองน่าอยู่นี้ได้เริ่ม

เกิดขึ้นในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 7 ซึ่งเทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นหนึ่งในห้าเมืองนำร่องในการดำเนินโครงการเมืองน่าอยู่ จึงทำให้ทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีการปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้มีความครอบคลุม และสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและตัวชี้วัดของเมืองน่าอยู่ด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม (พ.ศ. 2558-2561) ที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเมืองพนัสนิคมให้เป็นเมืองน่าอยู่คือพัฒนาเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับพบว่า

1.1 ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อเปรียบในทุก ๆ ด้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว จึงมีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเทศบาลเมืองพนัสนิคมมากที่สุด หากชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี คือ มีความสวยงาม ความสะอาด มีการจัดการของเสียและมลพิษอย่างเหมาะสม ฯลฯ ก็จะทำให้ประชาชนของเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีสุขภาพจิตที่ดี เมื่อประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดีแล้วก็จะส่งผลให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงลดการเจ็บป่วย ไม่ก่อให้เกิดเชื้อโรคต่าง ๆ และมลพิษที่เป็นอันตรายต่อคนในชุมชน ซึ่งยังจะช่วยให้ภาครัฐไม่ต้องเสียงบประมาณค่ารักษาพยาบาลของประชาชนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม (พ.ศ. 2558-2561) ในนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคมด้าน เมืองสะอาด คือเมืองที่มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบและมีภาวะเอื้อดำรงชีวิตที่ดีของประชากร และด้านเมืองคุณภาพชีวิต คือ เมืองที่มีสภาวะแวดล้อม ที่เอื้อให้ผู้อยู่อาศัยมีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ และสติปัญญา ในสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า เทศบาลมีการปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เทศบาลมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงไว้ซึ่งระบบนิเวศที่ดี (ป้องกัน ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ดิน ป่าไม้) และพบว่าเทศบาลมีการจัดการน้ำเสีย หรือมลพิษทางอากาศหรือมลพิษอื่น ๆ อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะ เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้ตระหนักถึงความสำคัญสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลเมืองพนัสนิคม ด้านเมืองสะอาด และด้านเมืองคุณภาพชีวิต อาจทำให้ช่วยลดการเกิดปัญหาสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ

1.2 ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้มีการดำเนินงานเมืองนำอยู่มาเป็นเวลานาน จึงทำให้ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานเมืองนำอยู่ ทั้งในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่พร้อมแปลงไปสู่การปฏิบัติ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ผลงานของทางเทศบาลแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ สืบเนื่องจากความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้จัดทำขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2550 อ้างถึงใน จิรนาถสงวนทรัพย์, 2553) กล่าวว่า เมืองนำอยู่อย่างยั่งยืน คือ เมืองที่มีความเป็นอยู่ที่ดี และคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยเทศบาลต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลบนพื้นฐานการพัฒนาที่ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันนำไปสู่ความพึงพอใจสูงสุดของคนที่อยู่อาศัยในเมืองนั้น และสอดคล้องกับองค์ประกอบของเมืองนำอยู่ (ศูนย์อนามัยที่ 6 ขอนแก่น อ้างถึงใน เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) คือ การมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ โปร่งใสเป็นธรรมตรวจสอบได้ ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เทศบาลมีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของเทศบาลเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ และพบว่าเทศบาลมีนวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ ต้องใช้งบประมาณที่ค่อนข้างสูงมาก

1.3 ด้านคนมีความสุข โดยมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ เทศบาลเมืองพนัสนิคม ได้มีการจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านการจัดสวัสดิการต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและเข้าถึงบริการสาธารณะนั้น ๆ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสืบสานประเพณีและภูมิปัญญาพื้นบ้านของของชาวพนัสนิคม เช่น ประเพณีงานบุญกลางบ้าน ประเพณีไหว้พระจันทร์ และเครื่องจักสาน เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีจิตใจที่ดี เกิดความรักสามัคคีกันระหว่างคนในชุมชนส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงมหาดไทย (ม.ป.ป.) กล่าวว่า บ้านเมืองนำอยู่ คือ การทำให้หมู่บ้าน ตำบล มีผังเมืองและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนมีการศึกษาและสุขภาพอนามัยดี มีรายได้เลี้ยงตนเองอย่างเพียงพอและได้รับบริการพื้นฐานจากรัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และสอดคล้องกับ

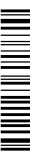


4105723800

BUU\_1Thesis\_59930032\_independent\_study / rev: 22072561\_07:49:22 / seq: 159

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม (พ.ศ. 2558-2561) ในยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านคุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เทศบาลมีการอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เทศบาลมีการ เสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง (มีสถานที่ออกกำลังกาย ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก หรือ จัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนมีสุขภาพที่ดี) และพบว่าเทศบาลมีการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อประชาชนได้รับการศึกษา ครอบครัวยุคใหม่และชุมชนมีความเข้มแข็งรักใคร่สามัคคีกันก็จะทำให้ลดปัญหาเรื่องยาเสพติดและ อบายมุขในชุมชนได้

1.4 ด้านเมืองอยู่ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทศบาลเมืองพนัสนิคมมีการกำหนดทิศทางการวางแผนการเจริญเติบโตของเมืองไว้ล่วงหน้า โดยมีการแบ่งเขตหรือการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ภายในเขตเทศบาล จึงทำให้เกิด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงาม ประชาชนมีความปลอดภัยในที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองพนัสนิคม (พ.ศ. 2558-2561) ในยุทธศาสตร์พัฒนา ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน แนวทางการบริหารจัดการผังเมือง และสอดคล้องกับ แนวคิดการพัฒนาเมือง นำอยู่ในประเทศไทยของสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาตแห่งประเทศไทย และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (2559) กล่าวว่า แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญต่อการปรับกระบวนการพัฒนาไปสู่ การเป็นเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างความพร้อมในการรับมือต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีแนวทางในการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่มีการ วางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน สนับสนุนการกระจายตัวของ ประชากร และส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เทศบาลมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด (มีสภาพแวดล้อม ที่ดี สะอาดปลอดภัย มีที่ว่างสาธารณะ มีการอนุรักษ์สถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เทศบาลมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการบริหารงาน และพบว่าเทศบาลมีการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และ ผู้ด้อยโอกาส (มีการสำรวจข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส หรือสภาพชุมชนแออัด) อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเทศบาลมีการบริหารจัดการผังเมืองที่ดี มีกำหนดย่านพาณิชยกรรม ทำให้เกิดความสะดวกในการขนส่งสินค้าและการใช้จ่ายของประชาชนซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ภายในชุมชน และนอกจากนี้ยังเป็นการช่วยลดปัญหาชุมชนแออัดที่อาจเกิดขึ้น



2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์ การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน การทำงานเป็นทีม มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในทิศทางทางบวก ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.270, 0.258, 0.169, 0.131, 0.124 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนไม่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี โดยตัวพยากรณ์ทั้ง 5 ตัว สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 63.00 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 0.25 สามารถอธิบายเป็นรายด้านตามลำดับ ได้ดังนี้

2.1 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำมีวิสัยทัศน์มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำของเทศบาลเมืองพนัสนิคม มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานเมืองนำอยู่อย่างถ่องแท้ จึงนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องบริบทของพื้นที่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของตัวผู้นำเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมวงศ์ พิศาลธนวนศ์ และสมโภชน์ มาะระรังษี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเมืองนำอยู่กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า มิติภาวะผู้นำของผู้บริหารกรุงเทพมหานครทุกระดับ เป็นปัจจัยการบริหารจัดการที่ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองนำอยู่ยิ่งขึ้น จากการถอดบทเรียนของสำนักงานแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) กล่าวว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่น กล้าตัดสินใจ กำหนดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาเมืองที่ชัดเจน โดยผู้บริหารหรือผู้นำเทศบาลต้องทราบถึงทุนในพื้นที่ของตนเอง อาทิ ทุนทางสังคม หรือทุนด้านทรัพยากร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางของการพัฒนาท้องถิ่นให้เหมาะสม และการศึกษาของประภาพรรณ อุ่นอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) กล่าวว่าผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่รวมทั้งให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นลำดับต้น ๆ ของการพัฒนาเมืองแล้วจะสามารถนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายยุทธศาสตร์ และกระบวนการงานที่สอดคล้องกับสภาพบริบทพื้นที่และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

2.2 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอมีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทางเทศบาลเมืองพนัสนิคมได้มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่ดี คือมีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม ระบบสาธารณูปโภค โภค ฯลฯ เพราะงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้

การดำเนินงานประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับการถอดบทเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) กล่าวว่า การจัดสรรงบประมาณดำเนินการตามนโยบายและแผนที่วางไว้ อย่างเพียงพอ มีความสอดคล้องกับการดำเนิน โครงการ ในแต่ละ โครงการ และรวมทั้งการมีกลไก การเงินสนับสนุนให้แก่ชุมชนเพื่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานของเทศบาล เช่น เทศบาลตำบลร่องคำได้สนับสนุนงบประมาณเป็น เงินอุดหนุนชุมชนทั้ง 13 แห่ง ผ่านคณะกรรมการชุมชนที่เทศบาลแต่งตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือปฏิบัติงาน ชุมชนละ 30,000 บาทต่อปีเพื่อให้ชุมชนนำเงินไปพัฒนาตามความต้องการของชุมชนตาม โครงการ ร่องคำเมืองน่าอยู่ เป็นต้น

2.3 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลต่อการเป็นเมือง น่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนต้องการสะท้อนให้ เห็นถึงปัญหาทางสังคมในด้านต่าง ๆ ความต้องการ แนวทางการแก้ไขร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนเกิด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าอยู่ และประชาชนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับ งานวิจัยของชิตทิพร คำแก่น (2550) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการถึงร้อยละ 76.67 โดยเข้าไปมี ส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับที่มาก และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง ส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมในการเกิด การตัดสินใจและวางแผน และการติดตามและประเมินผลของ ประชาชนยังอยู่ในระดับที่น้อย จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้โครงการประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ดี จากการถอดบทเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (2557) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อสร้างการยอมรับ และ ความร่วมมือในการดำเนิน โครงการ/ กิจกรรม เช่น เทศบาลนครพิษณุโลก ยึดหลักการมี ส่วนร่วมของประชาชนพัฒนาท้องถิ่นด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมแก้ไข ปัญหาพร้อมกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เป็นที่ไปตามความต้องการของประชาชน เปิดโอกาสให้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

2.4 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วนมีผลต่อการเป็น เมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี อาจเป็นเพราะ เทศบาลเมืองพนัสนิคมได้สร้าง เครือข่ายความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ฯลฯ ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เกิดความเป็นหนึ่ง

เดียวกันสำหรับการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น การจัดกิจกรรม การสืบสานประเพณีวัฒนธรรม งานประเพณีบุญกลางบ้าน ที่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ การถอดบทเรียนของสำนักงานแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (2557) กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน โดยกล่าวว่า การสร้างเครือข่ายและ ความเข้มแข็งของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อมีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสู่การเป็นเมือง น่ายู่ การสร้างเครือข่ายในทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรอิสระ ภาคเอกชน และประชาชน โดยสร้างความรู้ความเข้าใจของชุมชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่าง แท้จริง และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนิน โครงการต่าง ๆ และร่วมมือผลักดันกันอย่างเต็มที่

2.5 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมมีผลต่อการเป็นเมืองน่ายู่ของ เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สมาชิกทุกคนในทีม ได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภา บุคลากรในเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน มีการประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกทุกคนในทีมมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะพัฒนา ให้เทศบาลเมืองพนัสนิคมเป็นเมืองน่ายู่ยิ่งขึ้น ไป ซึ่งสอดคล้องกับการถอดบทเรียนของ สำนักงานแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557) กล่าวว่า การมีกลไกการทำงานของบุคลากรที่ เข้มแข็ง มีทีมงานที่ดี สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบการประชุมปรึกษาหารือ เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำต้องอาศัยการแสดงความ คิดเห็นของสมาชิกในทีมงานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เรียกว่า “การระดมสมอง” เพื่อให้มีทีมงาน ที่เข้มแข็ง จากการศึกษาของประภาพรรณ อุ่ณอบ และณภัทร ประภาสุชาติ (2549) กล่าวว่า การมี ทีมงานที่มีประสิทธิภาพอาจเป็นข้อสำคัญของการแปลงนโยบายมาตรการดี ๆ ขององค์กรไปสู่การ ปฏิบัติงานได้จริง ดังนั้นหากมีคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานเมืองน่ายู่ชุมชนน่ายู่โดยตรง ทำหน้าที่เป็นแกนนำประสานงานขับเคลื่อนก็จะมีผลทำให้การดำเนินงานเมืองน่ายู่ชุมชนน่ายู่ นั้น ๆ มุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และงานวิจัยของเกษมวงศ์ พิศาลธนวงศ์ และสมโภชน์ มายะรังษี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเมืองน่ายู่กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า มิติการทำงานเป็นทีมของบุคลากรกรุงเทพมหานครในระดับต่าง ๆ รวมทั้ง ความร่วมมือร่วมใจจากภาครัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เป็นปัจจัยการบริหารจัดการที่ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่ายู่ยิ่งขึ้น

2.6 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนไม่มีผลต่อการเป็น เมืองน่ายู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมืองน่ายู่ของเทศบาล



เมืองพนัสนิคมมีการดำเนินงานมานาน ทำให้นโยบายและแผนสำหรับดำเนินการของเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีลักษณะต่อเนื่องซ้ำ ๆ เดิม ๆ ไม่มีนโยบายหรือมาตรการใหม่ ๆ และเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดีที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่ 2 อาจอธิบายได้ว่าเทศบาลเมืองพนัสนิคมมีนโยบายและแผนงานในการดำเนินงานเมืองนำอยู่ที่ครอบคลุมในทุกด้าน แต่อาจเป็นเพราะนโยบายและแผนงานมีลักษณะต่อเนื่องซ้ำ ๆ เดิม ๆ ไม่มีนโยบายหรือมาตรการใหม่ ๆ จึงอาจทำให้ปัจจัยด้านนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนดูเหมือนไม่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรนาถ สงวนทรัพย์ (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ของเทศบาลตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ด้านนโยบาย มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาเมืองนำอยู่ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบวัตถุประสงค์ และแนวทางการพัฒนา และมีแนวทางการพัฒนาเมืองนำอยู่ที่ยั่งยืน คือ นโยบาย แผนงาน และการบริหารจัดการจะต้องมีนโยบาย และเป้าหมายที่ชัดเจนมีการกำหนดแผนงานเพื่อสร้างความน่าอยู่ของชุมชนสอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของประชาชน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เทศบาลเมืองพนัสนิคมควรส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเมืองนำอยู่ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต ของประชาชน

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลเมืองพนัสนิคมควรจัดให้มีภาคีศึกษาดูงาน ในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อนำแนวคิดหรือนโยบายที่ประสบความสำเร็จของหน่วยงานนั้นมาประยุกต์ใช้อาจทำให้ได้นโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานที่แปลกใหม่
2. เทศบาลเมืองพนัสนิคมควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเมืองนำอยู่ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต ของประชาชน

### ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาวิจัยแบบผสมผสานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และครอบคลุมเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยมีผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งอาจจะยังมีแนวคิดต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดเมืองน่าอยู่ เช่น เมืองยั่งยืน เมืองสีเขียว เมืองเชิงนิเวศน์ เมืองคาร์บอนต่ำ ดังนั้น หากมีการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ก็จะทำให้ผลการศึกษานี้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ให้เกิดความครอบคลุมในแนวคิดด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น



4105723800

BUU-IThesis 59930032 independent study / recv: 22072561 07:49:22 / seq: 159

## บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (ม.ป.ป.). ความหมายของบ้านเมืองน่าอยู่. เข้าถึงได้จาก  
<http://www.mahadthai.com/html/goodhome/goodhome.htm>.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2558). สถิติสำหรับงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 9), กรุงเทพฯ: หจก.สามลดา.
- เกษมวงศ์ พิศาลชนวงศ์ และสม โภชน์ มายะรังษี. (2560). การบริหารจัดการเมืองน่าอยู่กรณีศึกษา  
กรุงเทพมหานคร. ใน การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 และระดับนานาชาติ  
ครั้งที่ 1 คิดอย่างสร้างสรรค์ด้วยนวัตกรรม ขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี.  
เข้าถึงได้จาก  
<https://drive.google.com/file/d/0B04ov5fnPpLKMm00M2YyWGx1WW8/view>.
- จิรนาถ สงวนทรัพย์. (2553). แนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลตำบลบางตะบูน อำเภอ  
บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา  
การปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เทศบาลเมืองพนัสนิคม. (2557). แผนพัฒนาสามปีเทศบาลเมืองพนัสนิคม พ.ศ.2559-2561.  
เข้าถึงได้จาก <http://www.phanatnikhomcity.go.th/index.phpZ>.
- เทศบาลเมืองพนัสนิคม. (2560). แผนอัตรากำลังเทศบาลเมืองพนัสนิคม. เข้าถึงได้จาก  
<http://www.phanatnikhomcity.go.th>.
- เทศบาลเมืองพนัสนิคม. (2560). รางวัลและความภาคภูมิใจ. เข้าถึงได้จาก  
<http://www.phanatnikhomcity.go.th/index.phpZ>.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยว  
อย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี  
และราชกิจจานุเบกษา.
- เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ. (2561). สถิติสำหรับการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. ชลบุรี: วิทยาลัย  
การบริหารรัฐกิจ.
- ธิดิพร คำแก่น. (2550). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ  
ประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่กรณีศึกษาเขตเทศบาลนครเชียงราย. วิทยานิพนธ์  
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย,  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาพรรณ อุ่หนอง และณภัทร ประภาสุชาติ. (2549). บทเรียนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ชุมชน  
เมืองน่าอยู่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.

พลสวัสดิ์ นาทองคำ. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่เทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไพโรช ตันอุดม. (2552). *การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมืองนำอยู่กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแตงจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2558). *ถอดรหัสเมืองนำอยู่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงสว่างการพิมพ์.

ลือชา วรรัตน์. (2543). *แนวคิดเรื่อง “เมืองนำอยู่”*. เข้าถึงได้จาก

[http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=tamra\\_cities](http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=tamra_cities).

ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2556). *การประเมินผลโครงการกรุงเทพเมืองนำอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศูนย์อนามัยที่ 9. (2551). *ชุมชนนำอยู่ เมืองนำอยู่ ท้องถิ่นทำได้*. เข้าถึงได้จาก

[uto.moph.go.th/healthpro/Scripts/g/m/1.doc](http://uto.moph.go.th/healthpro/Scripts/g/m/1.doc).

ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2555). *คู่มือการประเมินเทศบาลนำอยู่อย่างยั่งยืน พ.ศ. 2555*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทเพนนิชูลาร์แอสโซซิเอตส์ จำกัด.

ศักดิ์รินทร์ นิยมศิลป์. (2554 มิถุนายน-กรกฎาคม). *อันดับเมืองนำอยู่ของโลก กรุงเทพฯ อยู่ไหน?*

เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th/data/ecatalog/271/pdf/271.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). *เมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่*. เข้าถึงได้จาก

[pattanathai.nesdb.go.th/PTFweb/PTFdata/Nisit/MyHomepage/data/goodcity.doc](http://pattanathai.nesdb.go.th/PTFweb/PTFdata/Nisit/MyHomepage/data/goodcity.doc).

สำนักที่ปรึกษา กรมอนามัย. (ม.ป.ป.). *แนวคิดเรื่อง เมืองนำอยู่*. เข้าถึงได้จาก

<http://advisor.anamai.moph.go.th/main.php?filename=cities01>.

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการ  
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). รายงานการศึกษาโครงการขับเคลื่อน  
การเติบโตสีเขียวของเมือง ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11.  
เข้าถึงได้จาก [http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc\\_pr/report-eeen.pdf](http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/report-eeen.pdf).

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมสันนิบาต  
แห่งประเทศไทยและสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2559). คู่มือการประเมินเทศบาลน่าอยู่  
อย่างยั่งยืน ประจำปี 2559. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทสำนักพิมพ์สื่อตะวัน จำกัด.

เอี่ยมพร ราชมณี. (2553). การนำนโยบายเมืองน่าอยู่สู่การปฏิบัติจริงของเทศบาลตำบลพระแท่น  
อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา  
การปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.



4105723800

## ภาคผนวก



4105723800

BUU iThesis 59930032 independent study / recv: 22072561 07:49:22 / seq: 159

## แบบสอบถามสำหรับการศึกษาวิจัย

### เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

.....

#### คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้
  - 1.1 เพื่อศึกษาระดับของการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน
  - 1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่าน
3. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์แล้วนำไปใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงและพัฒนาให้เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นเมืองนำอยู่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
4. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่
  - ส่วนที่ 1 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
  - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
5. ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

**ส่วนที่ 1** แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม  
จังหวัดชลบุรี

**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย  $\surd$  ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และตอบคำถามให้  
ครบทุกข้อ

**ระดับการเป็นเมืองนำอยู่**

4 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการมากที่สุด

3 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการมาก

2 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการน้อย

1 คะแนน หมายถึง เทศบาลมีการดำเนินการน้อยที่สุด

การดำเนินงานเมืองนำอยู่	ระดับการดำเนินงานของเทศบาล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<b>ด้านเมืองอยู่ดี</b>				
1. เทศบาลมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตาม พรบ. ผังเมือง/ ผังเมืองรวมเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (มีสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย มีที่ว่างสาธารณะ มีการอนุรักษ์ สถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี) อยู่ในระดับใด				
2. เทศบาลมีการพัฒนาเมืองและชุมชนให้เป็นที่ไปตามผังเมืองรวม (มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่กระทบกับแหล่งชุมชน และมีระบบสาธารณูปโภคที่ทั่วถึง) อยู่ในระดับใด				
3. การพัฒนาเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน, ทางเดินเท้า, ไฟฟ้า, น้ำประปา, โทรคมนาคม) ให้ครอบคลุม และเหมาะสมสำหรับคนทุกกลุ่มอยู่ในระดับใด				
4. เทศบาลมีการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส (มีการสำรวจข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาส หรือสภาพชุมชนแออัด) อยู่ในระดับใด				
5. เทศบาลมีการจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัยอยู่ในระดับใด				



4105723800



การดำเนินงานเมื่อนำอยู่	ระดับการดำเนินงานของเทศบาล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
6. เทศบาลมีการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ (มีการติดตั้งไฟฟ้าและแสงสว่างอย่างทั่วถึงในบริเวณจุดอันตราย สถานที่เปลี่ยว, การติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV, เครื่องหมายจราจร) ในระดับใด				
7. เทศบาลมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน (การจัดอบรมส่งเสริมอาชีพ การจัดให้มีสถานที่ขายสินค้า การศึกษาดูงาน) อยู่ในระดับใด				
<b>ด้านคนมีสุข</b>				
1. เทศบาลมีการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง (มีสถานที่ออกกำลังกาย ส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก หรือจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนมีสุขภาพที่ดี) อยู่ในระดับใด				
2. เทศบาลมีการคุ้มครองสุขภาพอนามัยผู้บริโภค (ติดตามตรวจสอบคุณภาพสินค้าและบริการที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค หรือมีช่องทางสำหรับแจ้งเหตุ) อยู่ในระดับใด				
3. เทศบาลมีการส่งเสริมการศึกษาอย่างหลากหลายและเท่าเทียมอยู่ในระดับใด				
4. เทศบาลมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนทุกกลุ่มอยู่ในระดับใด				
5. เทศบาลมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุขอยู่ในระดับใด				
6. เทศบาลมีการส่งเสริมความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสามัคคีและเอื้ออาทรระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับใด				
7. เทศบาลมีการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับใด				



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / rev: 22072561 07:49:22 / seq: 159

การดำเนินงานเมื่อนำอยู่	ระดับการดำเนินงานของเทศบาล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
8. เทศบาลมีการพิทักษ์สิทธิของเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส (การให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กเร่ร่อนและเด็กไร้สัญชาติ, ให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสได้มีที่อยู่อาศัย) อยู่ในระดับใด				
9. เทศบาลมีการการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับใด				
<b>ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน</b>				
1. เทศบาลมีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพให้คงไว้ซึ่งระบบนิเวศที่ดี (ป้องกัน ฟื้นฟู และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ดิน ป่าไม้) อยู่ในระดับใด				
2. เทศบาลมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจรและเหมาะสมอยู่ในระดับใด				
3. เทศบาลมีการจัดการน้ำเสีย หรือมลพิษทางอากาศ หรือมลพิษอื่นๆ อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับใด				
4. เทศบาลมีการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับใด				
5. เทศบาลมีการปรับภูมิทัศน์เมืองให้มีความสวยงามและสอดคล้องกับสภาพเมืองอยู่ในระดับใด				
6. เทศบาลมีการส่งเสริมการผลิต การบริโภค หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับใด				
7. เทศบาลมีการส่งเสริมการใช้พลังงาน (ไฟฟ้า, น้ำมัน) และน้ำอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด				



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / rev: 22072561 07:49:22 / seq: 159

การดำเนินงานเมื่อนำอยู่	ระดับการดำเนินงานของเทศบาล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<b>ด้านเทศบาลแห่งการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี</b>				
1. เทศบาลมีการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ พร้อมแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอยู่ในระดับใด				
2. เทศบาลมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบอยู่ในระดับใด				
3. เทศบาลมีการสร้างองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน และการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้) อยู่ในระดับใด				
4. เทศบาลมีการสนับสนุนให้เกิดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในระดับใด				
5. เทศบาลมีการมีกระบวนการตอบสนองต่อการให้บริการขอรับบริการ และจัดการข้อร้องเรียนของประชาชนอย่างครบถ้วนและเป็นระบบอยู่ในระดับใด				
6. เทศบาลมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารและการทำงานตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับใด				
7. เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของเทศบาลอยู่ในระดับใด				
8. เทศบาลมีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นอยู่ในระดับใด				
9. เทศบาลมีการจัดเก็บรายได้ให้ได้ตามเป้าหมาย การลดรายจ่าย หรือความพยายามในการหารายได้อื่นอยู่ในระดับใด				



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / rev: 22072561 07:49:22 / seq: 159

การดำเนินงานเมื่อนำอยู่	ระดับการดำเนินงานของเทศบาล			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
10. เทศบาลมีความพยายามในการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามที่คาดการณ์ และมีเหตุผลอันควรในการโอนงบประมาณอยู่ในระดับใด				
11. เทศบาลมีนวัตกรรมการพัฒนาเมืองด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับใด				



4105723800

**ส่วนที่ 2** แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่ของเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี  
**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

**ระดับความคิดเห็น**

- 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด  
 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก  
 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย  
 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นเมืองนำอยู่	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
<b>ผู้นำมีวิสัยทัศน์</b>				
1. ผู้นำมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเมืองนำอยู่ และการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				
2. ผู้นำมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				
3. ผู้นำมีการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				
4. ผู้นำให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนในการดำเนินงาน เพื่อความเป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				
5. ผู้นำมีการรับฟัง และให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของ บุคลากรเพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				
<b>การทำงานเป็นทีม (ผู้บริหาร สมาชิกสภา บุคลากรในเทศบาลเมือง พนัสนิคม ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน)</b>				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการ ดำเนินงาน เพื่อความเป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				
2. ท่านมีความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นเมืองนำอยู่ระดับใด				



4105723800

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
3. ท่านมีความเข้าใจในการดำเนินงาน เพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
4. ท่านมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
5. ท่านมีการติดตามผลการดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่อย่างต่อเนื่องระดับใด				
<b>การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ</b>				
1. มีงบประมาณในการดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่อย่างเพียงพอระดับใด				
2. มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และแผนงานการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ที่ชัดเจนระดับใด				
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนทำงบประมาณ เพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
4. มีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนงานระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
<b>การมีส่วนร่วมของประชาชน</b>				
1. ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดนโยบาย/ วางแผนการดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่ร่วมกับเทศบาลระดับใด				
2. ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่ร่วมกับเทศบาลระดับใด				
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมความเป็นเมืองน่าอยู่ต่าง ๆ ระดับใด				
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลในการดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				



4105723800

BUU-IThesis 59930032 Independent study / rev: 22072561 07:49:22 / seq: 159

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นเมืองน่าอยู่	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
5. ประชาชนได้ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินโครงการเมืองน่าอยู่ของเทศบาลระดับใด				
<b>มีนโยบาย และแผนงานที่ชัดเจน</b>				
1. เทศบาลมีการกำหนดนโยบายความเป็นเมืองน่าอยู่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติระดับใด				
2. ความชัดเจนในการถ่ายทอดนโยบายการเป็นเมืองน่าอยู่เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติของบุคลากรระดับใด				
3. ความชัดเจนของแผนงาน หรือแผนโครงการความเป็นเมืองน่าอยู่ต่าง ๆ ในการดำเนินงานระดับใด				
4. เทศบาลนำนโยบายความเป็นเมืองน่าอยู่มาจัดทำเป็นแผนโครงการในการดำเนินงานระดับใด				
5. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนงานความเป็นเมืองน่าอยู่อย่างชัดเจนระดับใด				
<b>การสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน</b>				
1. เครือข่ายทั้งเทศบาล ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และองค์กรภาครัฐส่วนอื่น ๆ มีความสามัคคีในการปฏิบัติงาน ความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
2. ภาคิเครือข่ายมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติงานความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
3. ภาคิเครือข่ายมีความร่วมมือในการติดตามประเมินผลความเป็นเมืองน่าอยู่อย่างเป็นระบบระดับใด				
4. ผู้นำเครือข่ายมีการประสานงาน และตัดสินใจในการดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่ระดับใด				
5. สมาชิกทุกคนในเครือข่ายมองเห็นประโยชน์ และดำเนินงานความเป็นเมืองน่าอยู่ร่วมกันอย่างเต็มใจ ระดับใด				